

Stödcentrum för unga brottsoffer

- Organisationers samarbete för utveckling

Martina Wikås
Anette Johansson

Socialhögskolan, Lunds Universitet
SOPA:63
Vt-10

Handledare: Carina Tigervall

Abstract

Author: Martina Wikås & Anette Johansson

Title: Stödcentrum for young crime victims- organizations cooperation for development

Supervisor: Carina Tigervall

Assessor: Katarina Jacobsson

The purpose of this study was to examine how Stödcentrum for young crime victims were perceived by other collaborators that the organization cooperate with and how the collaboration works. The current participants of the study were the police, counsellors and crime victim coordinators. The study was a part of an evaluation of Stödcentrum and the interest of cooperation brought our attention after we've participated in a meeting with the project manager and took part of literature that treated different Stödcentras in Sweden. The reports we read were mainly about the purpose of preventing crime and the development of the area. They also shed light on how the staff that worked with Stödcentrum experienced the organization. However, the reports didn't give a clear image of how collaboration with Stödcentra in the nation and other collaborators might work, which was the aim of the studie. We used a qualitative method and interviewed six individuals which all had some sort of contact with Stödcentrum. By using conceptions like the culture in an organization, different rules for actions and visions, all part of the organization theory, we found interesting materials in our analysis that shed light on how the collaborators viewed the secrecy regulation in proportion to collaboration. The results showed that each individual is relatively free to construe how the secrecy regulation should be in each organization. The majority of the individuals considered that collaboration was important, as long as the starting point was in the own organization.

Keywords: *crime victims, culture, support, collaboration, cooperation*

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

FÖRORD	4
1. INLEDNING	5
1.1. <i>Problemformulering</i>	5
1.2. <i>Presentation av verksamheten samt målgruppen</i>	6
1.3. <i>Syfte</i>	7
1.4. <i>Frågeställningar</i>	7
2. BAKGRUND	7
2.1. <i>Vem är ett brottsoffer?</i>	7
2.2. <i>Historik</i>	8
2.3. <i>Brottsoffers lagstadgade rättigheter – en översikt</i>	9
3. METOD OCH METODOLOGISKA ÖVERVÄGANDEN	10
3.1. <i>Metodval</i>	10
3.1.1. <i>Urval</i>	11
3.1.2. <i>Tillvägagångssätt</i>	12
3.1.3. <i>Bearbetning och analys av intervjumaterialet</i>	13
3.1.4. <i>Tillförlitligheten till materialet</i>	13
3.1.5. <i>Arbetsfördelning</i>	14
3.1.6. <i>Litteratursökning</i>	14
3.1.7. <i>Avgränsning</i>	14
3.1.8. <i>Etiska överväganden</i>	14
3.1.9. <i>Förförståelse</i>	15
4. TIDIGARE FORSKNING	16
4.1. <i>Forskning om aktörers syn på arbetet med brottsoffer</i>	15
4.2. <i>Samverkan i organisationer</i>	17
4.3. <i>Upplevelser om att vara ett brottsoffer</i>	19
4.4. <i>Stödet för brottsoffer idag</i>	20
5. TEORI	21
5.1. <i>Organisationsteori</i>	21

5.2. <i>Det symboliska perspektivet</i>	22
5.3. <i>Analysverktyg</i>	22
5.3.1. <i>Organisationskultur</i>	22
5.3.2. <i>Handlingslogik</i>	23
5.3.3. <i>Vision</i>	23
6. ANALYS	24
6.1. <i>Handlingslogiker beträffande sekretess</i>	24
6.2. <i>Verksamhetens organisationskultur</i>	28
6.3. <i>Professionellas syn på Stödcentrum som verksamhet</i>	31
6.4. <i>Stödcentrum, polis, kuratorer och brottsoffersamordnare som samarbetspartners</i>	34
6.5. <i>Framtidens visioner</i>	37
7. SAMMANFATTNING OCH SLUTSATSER	39
8. SLUTDISKUSSION	41
9. REFERENSLISTA	43
BILAGA 1	47
BILAGA 2	48

Förord

Vi kommer i denna uppsats fokusera på en organisation för stöd, nämligen Stödcentrum för unga brottsoffer i Landskrona. Uppsatsen behandlar en del av Stödcentrums arbete som ska utvärderas, nämligen samarbetet mellan verksamheten och andra organisationer. Projektledaren funderade över om utvärderingen kunde vara lämplig att skriva om i en C eller D uppsats. Vi tog kontakt med projektledaren och efter ett möte bestämde vi oss för att skriva om Stödcentrum.

Vi vill tacka Stefan Åberg, projektledare för Stödcentrum som anförtrott oss uppgiften att undersöka Stödcentrum och dess samarbetspartners. Vi har lärt oss mycket om det stöd som finns för brottsoffer, något som vi tidigare inte visste så mycket om. Vi vill även tacka samtliga som tagit sig tid och ställt upp genom intervjuer och på så vis delgivit sina erfarenheter. Tack vare er har vår uppsats varit möjlig att genomföra.

Helsingborg, Juni 2010

Anette Johansson

Martina Wikås

1. Inledning

1.1. Problemformulering

Stödet för brottsoffer är ett relativt nytt område, och enligt departementsseriens utredning *Allas vårt ansvar* (DS 1996:20) konstaterades att människor som en gång utsatts för brott löper större risk att bli det igen och därför är det viktigt med ett brottsförebyggande arbete. Som vi tidigare nämnt startade ett första stödcentra för unga brottsoffer 1999, alltså relativt sent i förhållande till de andra rättigheterna som lagstodgades för brottsoffer (se exempelvis Lindgren 2004:105-109). Enligt 21 kap §3a Rättegångsbalken (1942:749) har gärningsmannen vid vissa tillfällen rätt till offentlig försvarare i rättsprocessen. När domen fallit har gärningsmannen olika riktlinjer att följa och som kontrolleras av olika instanser, exempelvis övervakare. Det finns även frivilligorganisationer som gärningsmannen kan söka stöd hos, se exempelvis Kriminellas revansch i samhället (KRIS). Stödet för brottsoffer och gärningsman har under åren sett olika ut och det är först på senare år som rättigheterna för brottsoffer har utvecklats (se exempelvis Lindgren 2004). Mot denna bakgrund väcktes intresset för att undersöka det stöd som finns idag för brottsoffer.

Stödcentrum för unga Brottsoffer i Landskrona startades år 2008. Att verksamheterna är relativt nya innebär att få kvalitetssäkringar har gjorts för att se vilken effekt verksamheten har och de resultat som framkommit belyser till stor del personalens syn på Stödcentrum (se exempelvis Socialstyrelsen 2005b). För att kunna garantera brottsoffers rätt till hjälp, som FN:s deklaration om Brottsoffer slår fast (Brottsoffermyndigheten 2009) är utvärdering och kvalitetssäkring en viktig del i kommunernas arbete. Efter att ha tagit del av litteratur kring brottsoffer och de möjligheter till stöd som finns väcktes en idé om att undersöka Stödcentrums samarbete med andra verksamheter. Enligt statens offentliga utredning *Brottsförebyggande arbete i landets kommuner: slutrapport från Kommittén för brottsförebyggande arbete* (1999:61:20) har det förebyggande arbetet i landets kommuner ökat och det riktas mer fokus på vilka verksamheter som kan och bör samverka när det gäller förebyggande insatser. I redogörelsen berörs även metoder för samverkan. Rapporterna förmedlar endast en övergripande bild av vad som görs i det brottsförebyggande arbetet och det är svårt att bilda sig en entydig bild över det samarbete som finns. Det blir därmed intressant och viktigt att ytterligare belysa vad de verksamheter som samarbetar med Stödcentrum anser om verksamheten. Vidare är det också intressant att titta närmare på samarbetet och se vilka handlingsmönster som finns vid samverkan och hur detta används.

Det är viktigt för att ytterligare kunna kvalitetssäkra det arbete som verksamheterna utför för att stödja brottsoffer.

För ungdomar är det viktigt att kunna känna sig trygga och få stöd, något som enligt Hindberg (2004:256) är svårt att känna efter att ha blivit utsatt för ett brott eftersom hela livssituationen kan förändras. Om det händer är det oftast många aktörer som är inblandade i den unges liv. Samarbetet mellan olika former av stödverksamheter blir därför viktigt för att kunna hjälpa unga brottsoffer på ett adekvat sätt. Vi ämnar undersöka det samarbete som Stödcentrum har med olika samarbetspartners, i detta fall polis, kuratorer och brottsoffersamordnare. Vi kommer även att belysa Stödcentrums betydelse för dess målgrupp utifrån samarbetspartnerns perspektiv.

1.2. Presentation av verksamheten samt målgruppen

Stödcentrum för unga Brottsoffer är ett projekt som startades i Landskrona stad år 2008. Verksamheten är än så länge relativt liten med en heltidsanställd socionom. Till Stödcentrum kan ungdomar i tretton till tjugo års ålder komma om de har blivit utsatta för ett brott. Men även anhöriga och vittnen kan få visst stöd (Landskrona Stad 2010). Familjevåld och hedersrelaterat våld är två brottskategorier som Stödcentrum inte arbetar med, det finns istället andra verksamheter som är speciellt inriktade på det arbetet. När någon blivit utsatt för ett brott blir de erbjudna stöd från brottsoffersamordnare eller poliser som förmedlar kontakt med Stödcentrum. Brottsoffersamordnarna kan, med den enskildes samtycke (om individen är över arton år) även via fax skicka personens uppgifter till Stödcentrum. Verksamheten tar sedan kontakt med den unge och erbjuder hjälp i form av samtalskontakt. I skolorna verkar kuratorerna bland annat för elevernas hälsa och kan förmedla kontakt med Stödcentrum. Verksamheten arbetar också med medling där brottsoffret och gärningsmannen får möjlighet tillsammans med professionellt stöd att träffas och prata igenom det begångna brottet. Medlingen är inget vi kommer att beröra eftersom det inte ingår i syftet, även om det hade varit intressant att titta mer noggrant på effekterna av medling. Verksamheten arbetar också med krisbearbetning och rådgivning i olika situationer. En annan viktig del som Stödcentrum kan hjälpa till med är praktisk hjälp vid rättegångar med mera. Många brottsoffer vet inte hur rättsprocessen fungerar och många gånger kan det vara påfrestande att vittna och inte få stöd i det.

Projektet löper till 2011 och en utvärdering av verksamheten ska göras hösten 2010. I revideringen av projektbeskrivningen av Stödcentrum (2009) står det att samarbetet mellan Stödcentrum och andra verksamheter, samt vad de anser om verksamheten ska utvärderas. Vårt bidrag till denna utvärdering, att undersöka samarbetet mellan Stödcentrum och aktuella samarbetspartners utgör en del av de områden som ska utvärderas, vilket innebär att arbetet med utvärderingen av Stödcentrum fortsätter efter denna uppsats.

1.3. Syfte

Syftet med uppsatsen är att undersöka och analysera hur Stödcentrum uppfattas av andra samarbetspartners som verksamheten samarbetar med, samt hur de uppfattar att samarbetet fungerar. De aktörer som är aktuella för vår uppsats är polis, kuratorer och brottsoffersamordnare.

1.4. Frågeställningar

1. Vad anser polis, kuratorer och brottsoffersamordnare om Stödcentrum?
2. Hur ser samarbetet ut mellan stödcentrum och polis, kuratorer och brottsoffersamordnare?
3. Hur ser polis, kuratorer och brottsoffersamordnare på Stödcentrums uppgift att stödja unga brottsoffer?
4. Hur kan en organisations kultur yttra sig och hur influerar den samarbetet?

2. Bakgrund

2.1. Vem är ett brottsoffer?

Enligt Nationalencyklopedin (NE) är ett brottsoffer en person som utsatts för brott. Om vi tittar i svenska akademiens ordlista finner vi att ett brottsoffer är en ”person som har drabbats av något” och brott definieras som exempelvis förbrytelse (SOU 1998:40). I rättegångsbalken kan vi också hitta en beskrivning av brottsoffer som definieras som ”den person mot vilken ett brott har blivit begånget eller som har blivit förnärad av brottet eller som har lidit skada av det” (20 kap. 8 §). NE:s definition upplever vi vara en aning snäv, dessutom kan ordet *utsatt* (vår kursivering) antyda att brottsoffret är oskyldigt, vilket inte alltid är fallet. Ljungwald och Svensson (2007) menar också att ett brottsoffer inte alltid behöver vara oskyldigt men att det är en generell syn bland socialarbetare. Vi anser att rättegångsbalkens definition av brottsoffer

är bättre då den i större grad pekar på ett begånget brott mot en individ och inte på individens utsatthet.

2.2 . Historik

Begreppet viktimologi ”läran om offren” myntades i slutet av 1950- talet av psykiatrikern Fredrik Werthram. I denna typ av forskning inkluderades alla former av brott och resultaten skulle förstås i relation till brottsoffer och gärningsman (Sonander 2008:77). Viktimiseringsideologin består av uppfattningar och idéer om hur ett brottsoffer ska bete sig samt vad de har för behov. Enligt Nilsson (2005:1-2) influerar ideologin på många sätt vår bild av ett offer. Genom olika beskrivningar i media och tidningar bidrar den till att skapa en bild grundad på fördomar, uppfattningar och normer om hur ett brottsoffer bör agera eller bör vara (ibid.).

Stödet för brottsoffer är ett förhållandevis nytt fenomen. Själva orden brott och offer har funnits sedan länge medan kombinationen är ett relativt nytt begrepp, enligt svenska akademiens ordlista började begreppet användas runt 1970-talet (SOU -1988:40) Då börjar också tankar om brottsofferjouer och andra former av stöd till dem som blivit utsatta för brott att dyka upp. Debatten om brottsoffer började ta fart på allvar, där bland annat diskussioner om hur samhället skulle utöka tryggheten för brottsoffer berördes. Det kan finnas många anledningar till att det började talas om brottsoffer i samhället. Den ökade trafiken under efterkrigstiden och en demokratisering av kriminalpolitiken är några faktorer som nämns (Bergelöv & Lindstedt Cronberg & Österberg 2002:12-13). År 1977 skapades en myndighet vars syfte är att ersätta brottsoffer efter utredning, den myndighet vi idag kallar brottsoffermyndigheten (Ibid.) Förutom att handlägga ersättning vid brott är också myndighetens syfte att främja brottsoffers olika behov samt att bevara deras rättigheter (Lindgren 2004:109). Rättigheterna för brottsoffer har sedan utvecklats och en FN deklARATION om grundläggande rättsprinciper för offer för brott och maktmissbruk antogs i december 1985. I artikeln, som är översatt från engelska av brottsoffermyndigheten, nämns fyra grundläggande principer:

- ersättning från gärningsmannen
- ersättning från staten

- rätt till nödvändig, materiell, medicinsk, psykisk och social hjälp av frivilliga eller offentliga organ
- tillgång till den egna processen och rättvis behandling
(Brottsoffermyndigheten 2009)

I deklARATIONEN anges vidare också att brottsoffer ska behandlas med medkänsla och respekt och att de ska skyddas av rättsordningen (SOU 1998:40). I propositionen *stöd till brottsoffer* (Prop. 2000/01:79) lades ett förslag fram för att stärka brottsoffers ställning, bland annat förtydligas socialtjänstens ansvar för att hjälpa brottsoffer och deras anhöriga i Socialtjänstlagen (2001:453):

1 kap § 8a

Socialnämnden bör verka för att den som utsatts för brott och dennes anhöriga får stöd och hjälp. Socialnämnden bör härvid särskilt beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp i hemmet kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation.

Propositionen berör också tre teman för det fortsatta brottsofferarbetet, mer satsning ska göras på utbildning för dem som kommer i kontakt med brottsoffer, samarbetet ska förbättras mellan myndigheterna och forskningen inom området ska fördjupas för att ge förbättrad kunskap. År 1999 startades Stödcentrum för unga brottsoffer av Ann Hellströmer som från början arbetade inom polisen, och såg då hur gärningsmännen också själva kunde vara offer. Med hjälp av medel från Brottsofferfonden startades ett Stödcentrum i Stockholm i samarbete med polisen. Hon var även ute och föreläste i flera kommuner om verksamheten, vilket har bidragit till att fler Stödcentrum har startats (Socialstyrelsen 2005a).

2.3. Brottsoffers lagstadgade rättigheter - en översikt

Det lagstadgade stödet för brottsoffer har inte alltid varit så bra som det är idag. År 1971 kunde brottsoffer söka ersättning för personskador hos staten och regeringen prövade om personen hade rätt till ersättning. Synen på hur brottsoffer skulle få hjälp ändrades och 1974 tillsattes en utredning för att se över reglerna för brottsskadeersättning. Brottskadeutredningen, som den kom att kallas, ledde senare fram till antagandet av en ny lag för brottsoffer år 1978, brottsskadelagen. För brottsoffren innebar detta att de nu hade rätt till ersättning av statliga medel om inte gärningsmannen själv eller försäkringsbolagen kunde

betala (Berglöf et.al 2002:42-43). År 1998 ändrades lagen och brottsoffer som utsatts för brott mot den personliga friheten och upplevde lidande kunde få ersättning (Lindgren 2004:103). För att ytterligare förbättra situationen för brottsoffer togs lagen om målsägandebiträde (1988:609) i bruk och gav brottsoffer rätt till ett juridiskt biträde som kunde hjälpa dem att föra deras talan under förundersökning och rättegång. Biträdet ska ta tillvara på brottsoffrets intressen och vara ett stöd genom rättsprocessen. Det är staten som står för kostnaden för ett juridiskt biträde (Lindgren 2004:105). För att få ett målsägandebiträde måste det begångna brottet och bevisningen vara av den grad att brottsoffret kan utstå påfrestande förhör. Brottsoffret kan också ha rätt till en stödperson som inte har några juridiska befogenheter utan fungerar istället som ett moraliskt stöd (ibid.)

Socialstyrelsen och Brottsförebyggande rådet arbetar ständigt med att förbättra situationen för brottsoffer och det görs årliga utvärderingar för att kunna utveckla stödet till brottsoffer. De sker numera kontinuerliga utvärderingar av landets stödcentra för att dokumentera effekterna av arbetet och sedan använda detta material vid nystartandet av fler Stödcentra. Vi berör rapporterna mer detaljerat under rubriken tidigare forskning.

3. Metod och metodologiska överväganden

3.1. Metodval

Tim May (2001:150) skriver om den semistrukturerade intervjun som en metod för att kunna få fördjupade svar, något som inte fungerar med en strukturerad intervju där intervjupersonen inte har möjlighet att fördjupa sig. Undersökningsmetoden passar bra för vår studie eftersom vi ämnar att undersöka Stödcentrum som verksamhet och de former för samarbete som verksamheterna har. Intervjun gör det möjligt för oss att få ett större djup i materialet, vilket också gör att vi kan få en mer detaljerad bild, som vi inte hade fått vid exempelvis en enkätstudie.

Enlig Patrik Aspens (2007:137) har vi med den semistrukturerade intervjun möjlighet att få till en dialog med intervjupersonen, samtidigt som intervjun utgår från våra frågor och perspektiv. Då metoden både innehåller struktur och öppenhet anser vi att den passar bra i relation till vårt syfte. Eftersom vi följt en färdig intervjuguide kunde vi ha bättre kontroll över tiden. Vidare gör sig metoden bra för eventuella jämförelser i materialet vilket passade oss bra att ha möjligheten att kunna jämföra de olika verksamheterna utifrån ett tema. En ytterligare

anledning till att vi valt att utgå från en kvalitativ metod är att försöka få ett djup snarare än en bredd om vad verksamheterna anser om Stödcentrum som verksamhet och inte bara riskera att få svar på om Stödcentrum är bra eller dåligt. En begränsning med metoden kan vara att vi inte kan bedöma om intervjupersonerna ger helt ärliga svar, men vi anser att för att få så intressanta uppgifter som möjligt om samarbetet mellan organisationerna har kvalitativ metod varit till hjälp då vi fått ta del av förklaringar över hur samarbetet har sett ut och ser ut idag.

3.1.1. Urval

Projektledaren gav oss ett dokument med ett trettiotal namn på individer som Stödcentrum hade någon form av samarbete med. Individerna hade olika yrken, bland annat socionomer, kuratorer, poliser, åklagare, chefer, brottsoffersamordnare psykologer och barnmorskor. Vi valde att intervjua två brottsoffersamordnare som arbetar med att förmedla kontakt mellan brottsoffer och Stödcentrum. Vidare har vi intervjuat två ungdomsutredare vid polisen som utreder olika former av brott som begåtts av ungdomar. Vi har också intervjuat två skolkuratorer som arbetar på en större och en mindre skola i staden. Anledningen till att vi valde att intervjua polis, skolkuratorer och brottsoffersamordnare berodde på att vi ansåg att yrkeskategorierna var dem som hade kontinuerlig kontakt med ungdomar som kan ha blivit utsatta för ett brott. Det fanns då en möjlighet att undersöka vad de olika samarbetsparterna ansåg om Stödcentrum och dess uppgift att stödja brottsoffer. Enligt Halvorsen (1992:102) är valet av intervjupersoner ofta strategiskt och utgår oftast från undersökningens syfte, detta är också en orsak till att vi valt de yrkeskategorier vi nämnt ovan. Vi är medvetna om att tillvägagångssättet delvis styrts urvalet i vår undersökning då vi fått tips på kontakter av projektledaren. Vi har inte helt fritt valt vilka individer vi ville kontakta och därmed har vi blivit styrda av projektledarens urval, det kan vara så att de personer vi intervjuat är de som är mer engagerade i verksamheten och vi har möjligtvis inte fått en lika objektiv bild. Hela urvalet är dock inte styrts på förhand, utan vi har med hjälp av snöbollseffekten kunnat påverka urvalet. Enligt May (2001:161) används metoden för att kunna få kontakt med fler individer som är lämpliga att intervjua. I vårt fall har våra intervjupersoner hjälpt oss att förmedla kontakt med andra individer som passade bra att intervjua. Genom denna metod har vi kunnat komma i kontakt med andra intervjupersoner än de som projektledaren tipsade oss om och vi har därmed kunnat få en mer objektiv bild. Anledningen till att vi valde att ha en relativ jämn fördelning när det gäller intervjupersonernas yrken beror på att vi ville försöka samla in material med en större bredd samt få tillgång till fler individers perspektiv. Alla

intervjupersonerna har olika arbetsuppgifter, de enda kravet vi hade för vårt urval var att de skulle ha någon form av samarbete med Stödcentrum.

3.1.2. Tillvägagångssätt

Vi började med att ställa oss en del metodologiska frågor: hur många ska vi intervjua? Vilka yrkeskategorier är vi intresserade av att intervjua? Är forskningsmetoden den rätta för att söka svar på våra frågor? Vi tog kontakt med projektledaren för att höra vilka kontakter som var intressanta för oss att ta med fältet. Vi kontaktade sedan de flesta intervjupersonerna via e-mail, några ville veta mer om uppsatsen innan de tackade ja och ville därför prata med oss via telefon. I mejlen vi skickade ut förklarade vi vad syftet med undersökningen var och att en del av uppsatsen är ett projekt. För dem som var intresserade av att medverka skickade vi ut ett informationsbrev (se bilaga 1) där vi beskrev syftet med undersökningen mer detaljerat samt berörde andra saker som var viktiga för intervjupersonerna att veta. Vi beskrev bland annat hur lång tid vi tänkt oss att intervjuerna skulle ta samt att vi ämnade spela in dem för att få en högre tillförlitlighet i materialet. Enligt Kvale (1997:147) är det också bra att använda sig av en bandspelare för att forskarna då kan koncentrera sig på dynamiken i intervjun, något som är svårt om intervjun skrivs för hand. Vi berättade också att vi värnar om anonymiteten och deras namn kommer därför inte att synas i det färdigställda materialet. Vi har valt att inte delge projektledaren vilka individer vi intervjuat för att skydda deras integritet. Vi ansåg inte att projektledaren behövde ta del av den informationen, då den inte hade någon betydelse för det fortsatta arbetet.

Vi började tidigt utforma en intervjuguide (se bilaga 2) som vi anpassade efter våra forskningsfrågor. Tillsammans med projektledaren utformade vi olika teman för intervjun som var relevanta för Stödcentrum. Utifrån de teman vi tillsammans kommit överens om utarbetade vi olika frågor som projektledaren sedan fick kommentera. De förslag på förändringar som projektledaren framförde togs i beaktning, men vi ansåg det vara viktigt att kunna få fram material som även var konstruktivt för Stödcentrum och vi valde därför att göra ytterst få ändringar. De teman som var relevanta för syftet med uppsatsen och som kunde ge förslag på frågor (Kvale 1997:32) som berörde samarbetet mellan de olika aktörerna har vi själva utformat utan projektledarens inflytande. Vi ansåg att det var nödvändigt att utforma de olika teman själva för att det skulle bli så objektivt som möjligt och för att det var centrala för vår uppsats. Under tiden vi genomförde intervjuerna upptäckte vi att intervjupersonerna ibland hade svårt för att svara på vissa frågor, vilket gjorde att vi valde att förändra vår

intervjuguide. Vissa frågor fick vi formulera om och vissa frågor visade sig vara för svåra att förstå eller så svåra att svara på att det inte fanns någon mening att ställa dem.

3.1.3. Bearbetning och analys av intervjumaterialet

Efter insamlandet av det empiriska materialet med hjälp av bandspelare transkriberades allt material. Vi valde att skriva ut intervjuerna ordagrant och om där fanns längre pauser eller tystnader skrev vi även ut dessa. Vi skrev dock inte ut de kortare pauserna eller vissa upprepningar. Enligt Kvale (1997:156) beror graden av detaljrikedom på vad texten senare ska användas till. Vi ansåg inte att vi behövde transkribera materialet så detaljerat eftersom vår analys inte var av sådan karaktär att det krävdes. Efter att vi skrivit ut våra intervjuer diskuterade vi tillsammans möjliga former av kodningar som kunde vara intressanta i relation till våra frågeställningar samt den teori som vi valt. För vår del var det intressant att titta efter likheter mellan intervjupersonerna i materialet, dels för att få en bredare bild av vad de tyckte om Stödcentrum, men också för att se om deras syn på samarbete mellan organisationer liknade varandra. Inför analysen använde vi väsensmetoden för att titta på vårt empiriska material. Enligt Halvorsen (1992:132) innebär metoden att forskaren försöker hitta det som kännetecknar fenomenet som undersöks i det empiriska materialet. Vi anser att väsensmetoden var en bra metod att använda för att tolka vårt material då vi var intresserade av de olika organisationernas syn på samarbete generellt samt samarbetet med Stödcentrum.

3.1.4. Tillförlitligheten till materialet

Vi har genomfört sex intervjuer med olika yrkeskategorier och vi anser att de har gett tillräckligt med empiriskt material för att svara på våra frågeställningar. Vi upplevde en form av mättnad i materialet och anser inte att vi fått ut mer intressant fakta om vi genomfört fler intervjuer. Vi har använt oss av öppna frågor i intervjusituationerna, men vissa följdfrågor kan ha upplevts som ledande. Enligt Kvale (1997:145) är ledande frågor ibland nödvändiga för undersökningens sammanhang. Intervjun är inte ett samtal mellan två lika parter, utan forskaren är den som har kontroll över situationen och är således den som kan påverka utfallet (Kvale 1997:13). Eftersom vi är två forskare upplever vi att våra tolkningar av materialet är trovärdiga då det inte bara är en forskares syn som varit dominerande, utan vi har kritiskt kunnat diskutera olika perspektiv och riktningar. Vi anser att tillförlitligheten till det empiriska materialet har höjts eftersom vi använde oss av bandspelare vid intervjutillfällena. Vi har därför kunnat lyssna mer uppmärksamt och på så vis få en tydligare bild av resultatet.

3.1.5. Arbetsfördelning

Vi har båda arbetat med alla delar av uppsatsen. Visst material har vi skrivit individuellt, men sedan korrekturläst tillsammans för att få ett så enhetligt språk som möjligt. Vi har båda varit med på alla intervjuer och delat på ansvaret för transkriberingen. Vi kom tillsammans på de teman som vi sedan använde vid kodningen av materialet. Under arbetet med analysen ansvarade vi för olika delar som sedan sammanfogades.

3.1.6. Litteratursökning

För att finna bra och relevant litteratur till vår uppsats har vi använt oss av Swepub, en svensk databas där det går att finna avhandlingar och annat vetenskapligt material. Vi kunde med hjälp av databasen få fram en del material, bland annat till avsnittet tidigare forskning. Vi har också använt oss av Libris, en biblioteksresurs för att hitta annan form av litteratur kring brottsoffer. Vidare har vi använt oss av den internationella databasen SOCindex, EBSCOHOST för att hitta internationell forskning om stödet för brottsoffer och samverkan. I både de internationella och de svenska databaserna var det svårt att hitta forskning när vi använde sökordet unga brottsoffer eller young crime victims, vi fick istället söka på brottsoffer (crime victims) och fick då fram ett större antal träffar.

3.1.7. Avgränsning

Vi har i denna uppsats valt att fokusera på det samarbete som Stödcentrum har med polis, kuratorer och brottsoffersamordnare för att det annars skulle bli ett för stort fält att undersöka i relation till tidsramen. Valet att inte undersöka vad brottsoffer som kommer till Stödcentrum tycker om verksamheten har vi grundat dels på vår begränsade kunskap kring att arbeta med brottsoffer, men också för att det kan vara ett känsligt ämne. Vi kan inte förutspå hur individer reagerar på ett brott, det kan se helt olika ut. Utifrån ett etiskt perspektiv hade det också blivit svårt för oss att genomföra intervjuer med målgruppen för Stödcentrum. Vi diskuterar avgränsningen vad det gäller Stödcentrums målgrupp mer ingående nedan.

3.1.8. Etiska överväganden

Vi anser att det är viktigt att inta ett etiskt förhållningssätt för att säkerställa anonymiteten för våra intervjupersoner. Innan intervjuerna sände vi ut ett informationsbrev (se bilaga 1) där vi tydligt förklarade syftet med vår uppsats. Alla intervjupersoner har medverkat frivilligt i undersökningen och kunde när som helst avbryta sitt deltagande, vilket vi också nämnde i brevet. Enligt Kvale (1997:107) är det viktigt att påtala det så att intervjupersonerna inte

upplever tvång eller ett opassande inflytande i projektet. I bearbetningen av vårt empiriska material har vi garanterat våra intervjupersoner största möjliga anonymitet. För att skydda våra intervjupersoner har vi använt kodningar som intervjuperson 1 för att avidentifiera de medverkande i texten.

Som vi tidigare nämnt kommer intervjuerna främst fokusera på samarbete mellan organisationer, men också på intervjupersonernas upplevelser av Stödcentrums inverkan på brottsoffer. Vi valde detta tillvägagångssätt och inte att vända oss direkt till Stödcentrums målgrupp för att vissa frågor kan bli jobbiga att svara på. Enligt Närvänen (1999:70) måste vi som forskare kritiskt pröva vårt eget syfte med forskningen, vi måste också tänka på vad forskningen kan få för konsekvenser för de informanter som deltar i studien. Vi ansåg det vara känsligt att ställa frågor till brottsoffer, då Stödcentrum arbetar med alla brottsrubriceringar utom hedersrelaterat våld och våld inom familjen, och det är inte säkert att målgruppen vill besvara våra frågor då det kan upplevas som jobbigt. Närvänen (1999:70) menar vidare att som student är det särskilt viktigt att göra en avvägning vad det gäller lämpligheten för informanterna att delta i en känslig studie eftersom erfarenheten av att arbeta med fältforskning oftast är minde. Våldtäkter kan exempelvis vara traumatiska för de drabbade och det är inte säkert de vill återberätta sin upplevelse av situationen.

3.1.9. Förförståelse

En faktor som påverkat oss i insamlandet av det empiriska materialet är vår förförståelse för ämnet. Vi hade från början en liten förförståelse, vilket gjorde att det tog tid för oss att sätta oss in i verksamheten. Projektledaren, som var insatt i verksamheten bidrog till möjligheten att ta del av information om Stödcentrum. Vi har fått ta del av information om hur verksamheten fungerar och drivs, något som har kunnat påverka vår syn på Stödcentrums samarbete med andra verksamheter. Vid utformningen av vår intervjuguide märkte vi av en viss påverkan och vi tenderade att utforma våra frågor utifrån Stödcentrums perspektiv och blev därmed mindre kritiska. Vi har arbetat med frågorna för att det ska vara så objektiva som möjligt. Våra forskningsfrågor har inte utformats efter vår förförståelse eller vår ökade kunskap om Stödcentrum, utan de har utformats utifrån det ämne som vi ville undersöka, nämligen samarbetet mellan Stödcentrum och polis, kuratorer och brottsoffsamordnare.

4. Tidigare forskning

Mycket av den forskning vi har funnit går inte direkt att koppla till samarbete med Stödcentrum för unga brottsoffer, däremot finns det annan forskning kring hur det är att vara ett brottsoffer och hur olika aktörer arbetar med brottsoffer. Stödcentrum för unga brottsoffer är ett relativt nytt område och det finns därför en del utvärderingar av andra verksamheter som är intressanta för vår uppsats. Vi belyser också forskning om samverkan mellan olika aktörer.

4.1. *Forskning om aktörers syn på arbetet med brottsoffer*

I det sociala arbetet är det inte helt okomplicerat att arbeta med stöd för brottsoffer. Det finns ingen direkt formell definition av vem som är ett brottsoffer. Carina Ljungwald och Kerstin Svensson (2007) skriver om detta i sin artikel *crime victims and social services- social workers' viewpoint* att ingen generell rätt till hjälp i Socialtjänstlagen (SoL) finns för brottsoffer idag. Brottsoffren kan emellertid få hjälp, men då sker det genom en utredning enligt 4 kap 1§ om bistånd enligt SoL. Hjälpen styrs alltså av socialarbetarnas professionella bedömningar och de definierar vilka som ska få och inte få hjälp. Socialarbetarna i studien definierar främst två kategorier inom vilka brottsoffer behöver hjälp, och dessa är stöd samt praktisk hjälp. Syftet med studien var att analysera hur socialarbetare i det sociala arbetet beskriver brottsoffer och deras roll när det gäller att stödja dessa. Resultaten visar att kategorin brottsoffer inte har någon professionell definition och som definition fungerar den bara om den ligger nära en existerande kategori, exempelvis kvinnor och barn. Eftersom det inte finns någon gängse definition har socialarbetarna i studien antagit en mer generell syn på brottsoffer som svaga och oskyldiga, även om det inte alltid behöver vara så.

Anna Sonander (2008) intresserar sig för hur aktörer som polis, åklagare, domare och socialarbetare arbetar med barn som brottsoffer och vilka faktorer som påverkar arbetet i sin avhandling *Att arbeta med barn som brottsoffer- en rättssociologisk studie*. Hon undersöker vilka faktorer det är som gör att aktörerna vill arbeta med barn, trots att det kan vara ett krävande arbete. Den främsta orsaken som var gemensam för många av aktörerna är att de känner att det gör nytta. En annan faktor som skilde sig mellan aktörerna var kunskapsrelaterade faktorer. Domarna var den yrkeskategori som stannat kvar inom samma arbete längst, medan socialarbetare, som är de som jobbar närmast barnet, jobbat kortast tid inom en viss tjänst. Det finns heller inga formella krav om att ha en form av ”barnkunskap” (författarens citering) för att arbeta inom dessa yrken, vilket kan verka negativt då kunskap är

en viktig del i att jobba med barn som brottoffer. Gemensamt för de flesta aktörerna är att de upplever sig ha en viss handlingsfrihet i yrket, de kan själva påverka mötet med barnet och hur de ska lägga upp arbetet kring barnet. Arbetet blir därmed tillfredsställande och bemötandet mellan aktörerna och barnen blir positivt.

Diane L. Green och Elizabeth C. Pomeroy (2007) har i sin *artikel victims of crime and well-being related to social support* undersökt effekterna av uppfattad hjälp och mottagen hjälp och dess påverkan på psykisk smärta efter brott samt välmående. Den uppfattade hjälpen är det stöd som brottsoffret får från familj och vänner, som inte grundar sig på en professionell utbildning och den mottagna hjälpen är den hjälp som erbjuds i den sociala servicen. Brottsoffer upplever att de har lite stöd från rättsväsendet och att de gör dem till offer igen, vilket gör att stödet runt om individen blir viktigt. Resultatet visar att både uppfattad hjälp och mottagen hjälp har varit positivt för brottsoffren. Studien visar att den uppfattade hjälpen hade direkt inverkan på personers ilska och den mottagna hjälpen hade direkt inverkan på personers nivå av ångest. Resultaten indikerar att socialt stöd fungerar som en medlare mellan nivåerna av smärta efter brottet som brottsoffer upplever. Det sociala stödet spelar alltså en stor roll för återhämtningen efter ett trauma.

4.2. Samverkan i organisationer

Kate Bell & Anne West (2003) utforskar i sin studie *Specialist Schools: an exploration of competition and co-operation* hur samarbeten etableras mellan specialskolor (privatägda skolor) och lokalskolor. Studien tittar på faktorer som främjar och hindrar samarbetet. Ur resultaten dras slutsatser att samarbetet beror på distans och närhet samt inställningen till samarbetet. Skolorna uttryckte en oro över samarbetet på grund av en tävlingsinriktad verksamhet där elever är måltavlorna. Samarbetet försvåras då de tävlar om eleverna samt att de högpresterande specialskolorna inte vill blanda sig med de vanliga lokalskolorna. Den lokala konkurrensen är den mest utmanande och bidragande faktorn till inställningen av samarbete och därmed tar relationen för samarbetet tid att byggas upp. Fokus på självständighet för skolor hindrar främjandet av ett bredare samarbete mellan de specialiserade och icke-specialiserade skolorna. Majoriteten av skolorna ansåg inte samarbetet vara optimalt och gav förslag på ett förbättrat samarbete genom att inte fokusera på ekonomin då det kan leda till hinder i relationen samt förbättringar kring inställningen till skolorna emellan. Även om det förekom olika inställningar pekade ändå flertalet av intervjuerna på

viljan till förbättrat samarbete. Majoriteten av de intervjuade påpekade att de lokala myndigheterna kunde vara en nyckel till ett strategiskt och förbättrat samarbete. Kontexten av hur skolorna drevs var under förbättring och att en ny inriktad roll på samarbetet kunde minska effekterna av konkurrensen samt myndigheternas inverkan bidrog också till samarbetet. Att arbeta tillsammans, dela medel, tjänster, i gemenskapens intresse för elever med respektive skola bidrar till ökat kompetensområde som sedan blir tillgängligt för alla och bildar en helhet.

Nadia Gerspacher (2005) belyser i sin studie *The Roles of International Police Cooperation Organizations* hur samarbetet fungerar mellan polisen och Europol. Studien visar att det varit svårt att arbeta fram ett detaljerat avtal som anger hur mycket auktoritet de internationella polisorganisationerna ska vara berättigade på grund av polisärenden oftast ansetts av myndigheter som nationella ärenden. Det avtal som finns är väldigt övergripande och det är upp till varje stat att tolka avtalet utifrån deras premisser och självmant förse andra samarbetspartners med information. I brist på ett övergripande arbetssätt finns det skillnader mellan de olika staterna vilket försvårar samarbetet. Avtal utarbetas för att information mellan organisationerna ska bli effektivare. De utvidgar ett bredare samarbete genom olika strategier och avtal för att underlätta det gemensamma arbetet över gränserna. De två polisväsendena har införlivat olika mekanismer för att samarbeta för brottsbekämpningen. Förhandlingar har också gjorts för att förena två olika polisinstanser till samarbete. Syftet med avtalen är att skapa ett privilegierat samarbete och skapa mekanismer för att underlätta samarbetet. Europol tar sig an rollen som kapacitetsuppbyggare som leder organisationen och staterna till nya internationella reformerade ramverk för samarbetet. Åtgärderna förbättrar förmågan hos poliser att delta i multilaterala insatser där fördelar ses i utbytet av information, sakkunskap och användbara verktyg. Instansernas samarbete möjliggör för Europol att kunna ta del av rapporter på ett enklare sätt genom kommunikation. Samarbetet sker över satellitövervakning för att båda instanserna ska kunna få tillgång till bevis för åtal. Alla berörda instanser kan även delta i intervjuer för att till exempel kunna säkerställa bevismaterialen. Om ett brott begås i någon annan stat än den som brottslingen tillhör kan gärningsmannen bli åtalad och dömd där brottet skett, detta för att smidigt kunna komma runt de traditionella långdragna och komplicerade processerna i staterna.

4.3. Upplevelser om att vara ett brottsoffer

När det kommer till upplevelser av att vara ett brottsoffer nämner Britta Kyvsgaard (2006) i sin studie *Crime victim surveys: Political relevance and methodological issues* att definitionen på olika brott varierar så pass mycket mellan olika länder vilket gör det svårt att utföra jämförande internationella studier.

Beth Hodgson (2002) ämnar i sin studie *Angry or what? Experiences of being a crime victim* att uppskatta den fysiska och emotionella inverkan på brottsoffren samt att undersöka brottsoffrens erfarenheter av rättsväsendet. Studien visade även på den inverkan brottet har i det dagliga livet. Nästan samtliga av de svarande kände något emotionellt och det vanligaste var vrede mot lagöverträdaren och rädsla för att de skulle bli drabbade igen. Studien visar också att de fysiska skadorna hade mindre inverkan på det dagliga livet, däremot behövde flertalet byta livsstil på grund av brottet. Många brottsoffer rapporterade även att deras relationer och arbeten blev påverkade av brottet. Majoriteten hade negativa känslor mot lagöverträdaren och ansåg att en ursäkt inte skulle vara till någon nytta. De brottsoffer som blev utsatta för våld, tvång eller hot om våld led i större utsträckning än de som inte upplevde detta och endast ett fåtal i undersökningen fick stöd utanför familjen. När det kommer till rättsväsendet och brottsoffrens upplevelser visar studien på att polisen brister i kontakten, råd och information till brottsoffret. De bör även ställa fler frågor om effekten av brottet och remittera direkt till något stödorgan om det behövs.

Veronika Burcar (2005) visar på liknande resultat om rädsla i sin avhandling *Gestaltningar av offererfarenheter*. I studien berättar brottsoffren om en viss rädsla att lagöverträdaren ska hämnas för att de gjort en polisanmälan. En viss tveksamhet att göra en anmälan har därför rått över de flesta intervjupersoner. Detta för att de inte tror att polisen kommer lyckas gripa lagöverträdaren och dels för att brottsoffren inte anser sig ha blivit utsatta för tillräckligt allvarliga brott, men också för att slippa genomgå en rättegång. Majoriteten beskriver även sina negativa känslor mot lagöverträdaren och graden av hämndlystenhet. De negativa känslorna minskar dock kraftigt när lagöverträdaren fått sitt straff. Studien drar också den slutsatsen att männen har svårt att uttrycka sina känslor för brottet och använder istället termer som inte förknippas med ett sårat och lidande offer.

4.4. Stödet för brottsoffer idag

Det finns en del forskning som gjorts tidigare, men det finns också många rapporter om hur stödet för brottsoffer är i Sverige idag. Bland annat finns rapporter från Socialstyrelsen samt Brottsförebyggande rådet som ger en bra överblick över dagens möjligheter till stöd.

I Socialstyrelsens rapport *Socialtjänstens stöd för unga brottsoffer* (2005a) har de följt åtta Stödcentra i fem kommuner för att beskriva metoderna i arbetet, identifiera förutsättningar i arbetet samt att sprida mer kunskap. Det gjordes intervjuer med dem som arbetade direkt i verksamheten. Alla undersökta Stödcentra utgår från en arbetsmodell som fokuserar på snabb kontakt med de unga, ett nära samarbete med polismyndigheten och information och kontakt med rättsväsendet. Det läggs också fokus på brottsutsattheten och vad den kan innebära för individen. Den allmänna åsikten inom de olika stödcentra som undersökts är att verksamheten verkar betyda mycket för ungdomarna. Efter avslutad kontakt med Stödcentrum är huvudintrycket att ungdomarna mår bättre på grund av stödet. Personal på Stödcentrum kan bland annat vara stödpersoner vid målsägandeförhör och både polis och de som arbetar inom Stödcentrum anser att fler anmälningar går till rättegång när ungdomarna får stöd under processens gång.

Socialstyrelsen *Stödcentra för unga brottsoffer* (2005b) har intervjuat och följt åtta Stödcentra för unga brottsoffer samt följt samarbetet med polisen i fem kommuner. De flesta Stödcentra har sina lokaler hos polisen för att underlätta kontakten eftersom Stödcentrum för unga brottsoffers idé är ett nära samarbete med polisen. Enligt undersökningen är polisen positivt inställd till Stödcentra för unga brottsoffer och anser att samarbetet fungerar bra. De olika Stödcentra betonar också vikten av att sprida kunskap om brottsoffers och närståendes reaktioner, känslor och symptom. Stödpersonerna anser det vara viktigt med god kompetens i kris- och traumabearbetning, ungdomsutveckling, samtalsmetodik och vara insatt i rättsliga frågor. Erfarenheterna tyder på att stödet är av stor betydelse för återhämtningen för unga brottsoffer och att de upplever sig väl bemötta. Intervjuerna visar även på minskad känsla av hopplöshet och depression.

I rapporten *Utvecklat stöd till unga brottsoffer* (BRÅ 2007) belyses brottsoffrens särskilda behov av stöd då det inte alltid är anpassat till deras enskilda behov. Konferenser har ökat kunskapen om ungdomars känslomässiga och sociala utveckling, ungdomars upplevelser av

brott, och polisens erfarenhet av möten med unga brottsoffer. Detta har syftat till att ge stödpersoner bättre metoder till att kunna stötta ungdomar, rekrytering av yngre stödpersoner och för att kunna diskutera brott med ungdomar i grupp. Stödcentra satsar också mer på yngre personal då de lättare kan sätta sig in i brottsoffrets situation samt att brottsoffret kan identifiera sig mer med stödpersonen.

De senaste tio åren har uppmärksamheten kring brottsoffer ökat. Idag finns ett mer utvecklat stöd till unga brottsoffer. För att försöka nå och hjälpa unga brottsoffer på ett bättre sätt startade rapporten *förbättrat stöd till unga brottsoffer* (BRÅ 2009) där syftet var att nå och fånga upp brottsoffer på ett bättre sätt. För att fånga upp fler unga brottsoffer satsade brottsofferjouren på en bättre samverkan genom att bygga upp nätverk för att öka synliggörandet. Tanken var att en mer utåtriktad verksamhet bidrar till att fler känner till verksamheten och fler brottsoffer själva ska ta kontakt. Rapporten visade att antalet kontaktsökande brottsoffer ökade under perioden. De flesta brottsoffer ansåg också att stödsamtalen varit värdefulla och att de uppskattat hjälpen med information, praktiska ting och bearbetning.

5. Teori

5.1. Organisationsteori

Enligt Paul Flaas et al (1998) definition av en organisation ”är det ett medvetet, stabilt och målinriktat samarbete mellan människor” (s.9) vilket innebär någon form av strukturering av relationerna mellan människor. Teorin består av begrepp, perspektiv och olika förklaringsmodeller som syftar till att generera kunskap om organisationer. Eftersom organisationsteori är en tvärvetenskaplig disciplin (Flaa et.al 1998:12) är den influerad av olika perspektiv, detta har gett upphov till analyser på flera nivåer. Analyser bedrivs på individnivå, där enskilda aktörers egenskaper och attityder är i fokus, organisationsnivå där fokus ligger på hur organisationen är uppbyggd och slutligen interorganisatorisk nivå, där fokus ligger på förhållandet mellan organisationer (Flaa et.al 1998:15). Det är också på denna nivå vi kommer att hålla oss när vi analyserar vårt empiriska material.

Teorin passar bra för vårt undersökningsområde då vi vill belysa ett samarbete mellan olika organisationer vi studerat. Teorin kan hjälpa oss att förstå och förklara det som händer i organisationer (Flaa et.al 1998: 11), vilket också ger möjligheter till en djupare förståelse för vad Stödcentrums arbete kan betyda för andra verksamheter samt hur samarbetet kan influeras.

De organisationer som vi varit i kontakt med drivs alla i offentlig sektor och är multifunktionella. Detta innebär att organisationen, förutom att ta tillvara på en del motstridande synsätt, också ska ta hänsyn till representation, medbestämmande från de anställda, offentlighet, kostnadseffektivitet och neutralitet (Christensen & Lægroid & Roness & Røvik 2005: 17). De anställda inom organisationen ska ta viss hänsyn till ovanstående faktorer, vilket inte gör arbetsuppgifterna helt enkla. Frågor om samarbete och samverkan med andra aktörer utifrån detta perspektiv kan därför bli intressant.

5.2. Det symboliska perspektivet

Antropologer har länge fokuserat på olika symboler och deras betydelse för kulturen och människors liv (Bolman och Deal 2005:296). Symboler är också en viktig del i organisationer och vi skapar dessa för att minska eventuell förvirring i våra liv. Det symboliska perspektivet handlar om betydelsen av det som händer i en organisation, att vi skapar symboler för att göra saker mer begripliga för oss och lägger in olika värderingar och normer i symbolen. Kulturen i organisationen fungerar som en kärna och som samlar människor runt ett syfte. Värderingar definierar vad organisationen står för och arbetar med (Bolman & Deal 2005: 297). Vi ämnar använda oss av det symboliska perspektivet för att belysa hur verksamheternas kultur och värderingar ser ut.

5.3. Analysverktyg

De perspektiv vi beskriver nedan, organisationskultur, visioner och handlingslogiker ämnar vi använda för att analysera vårt empiriska material. Perspektiven organisationskultur och handlingslogiker använder vi för att belysa hur en organisations kultur kan se ut och vilka handlingslogiker som används av individer vid arbete och samverkan i organisationer. Perspektivet visioner ämnar vi att använda för att belysa samarbetspartnerns inställning till samarbete med Stödcentrum nu och i framtiden.

5.3.1. Organisationskultur

Studiet av kulturen som ett fragment i en organisation är en del i det symboliska perspektivet och det finns många definitioner av perspektivet. Den definition vi beskriver nedan är hur vi väljer att tolka det. Enligt Christensen et.al (2005:52) är organisationskultur en sammansättning av de informella normer och värderingarna som växer fram i organisationer och har betydelse för dess arbete. Enligt Flaa et.al (1998:79) får medlemmarna i

organisationen kunskap om hur de ska arbeta och bete sig i organisationen. Kulturen i en organisation är avgörande för hur de mellanmännsliga relationerna bemöts och tas tillvara och det är viktigt för integreringen av nya tankesätt och nya medlemmar i organisationen. Kulturen styr handlandet i organisationen och finns med på varje nivå. Stödcentrum har en egen kultur som har utvecklats genom införandet av nya normer och värderingar i organisationen. Stödcentrums samarbetspartners har också värderingar som fungerar som en kärna och som styr deras verksamhet. De har olika symboler som bygger på och innefattar sammansatta värderingar. Det blir därmed intressant att se hur samarbetet kan fungera med polis, kuratorer och brottsoffersamordnare som har sin egen kultur som påverkar dem i deras dagliga arbete. Vi ämnar använda oss av detta perspektiv i vår uppsats för att belysa hur kulturen i en organisation kan se ut och hur den kan influera samarbetet med andra aktörer.

5.3.2. Handlingslogik

När en individ ska handla i en organisation görs inte detta utifrån eget intresse eller genom avvägning av för- och nackdelar, utan det görs utifrån organisationens regler för handlande. För att komma fram till ett handlingsätt används en form av matchning för att koppla ihop den identitet en individ har med situationen den befinner sig i (Christensen et.al 2005: 55). Först frågar sig individen vilken situation jag står inför som offentlig aktör och sedan vilken identitet som är viktigast för individen och institutionen. För att slutligen närma sig en handlingsregel är följande fråga central: *Vad är det jag i min institution förväntas göra i en situation som denna?* (Christensen et.al 2005: 56). Det som bestäms som lämplig handling kan variera över tid beroende på hur organisationen utvecklas, det som räknas som en lämplig handling nu behöver inte vara lämplig i framtiden (ibid.).

5.3.3. Vision

Varje verksamhet, nystartad eller inte har en vision över hur arbetet kommer att se ut i framtiden och enligt Bolman och Deal (2005: 308) är visionen det som förvandlar organisationens ideologi till en framtidsbild. Genom att organisationen arbetar med visioner skapas en bild av hur arbetet ska se ut i framtiden. Bilden blir gemensam för organisationsmedlemmarna och hjälper dem att fokusera mot målet. Visioner är viktiga för organisationen då de enligt Christensen et al (2005:103) gestaltar sig som offentliga mål och generella riktlinjer som verksamheten arbetar efter.

6. Analys

Det visade sig vara svårt att försöka visa på konsekvenser för samarbetet rent generellt i organisationer. Istället blev de olika verksamheternas syn på samarbete mer framträdande, vilket också är intressant för vår uppsats. Nedan presenterar vi vår empiri där vi först diskuterar Stödcentrums olika samarbetspartners och deras syn på samarbete utifrån organisationskultur och handlingslogiker. Vi berör också Stödcentrums samarbete med de olika verksamheterna samt de professionellas syn på Stödcentrum som verksamhet. Vi avslutar med sammanfattande slutsatser där vi diskuterar hur samarbetet med Stödcentrum kan influeras av de olika perspektiven.

6.1. *Handlingslogiker beträffande sekretess*

Handlingslogik är den logik över vad som är ett lämpligt beteende i en organisation och används för att koppla samman identiteter i organisationen med situationer (Christensen et.al 2005:56). Varje organisation har sitt eget fält där en matchning mellan situation och identitet sker för att svara på frågan: Vad är det jag i min institution förväntas göra i en situation som denna? (ibid.) Polisen menade att de har sina mönster för handlingar att följa i deras organisationer och de kan ibland verka som ett hinder för samarbete. Bland annat beskrev en polis hur situationen mellan socialtjänst och polis sett ut tidigare:

[...] och det kan ju sägas det också att soc [socialtjänst] på den tiden, när jag börja alltså det var ju ett rött skynke för oss. Det var alltså jättehögt staket mellan oss och soc . [...] – Intervjuperson 3

Polisen anser att samarbetet har förbättrats och är numera en del i det dagliga arbetet. De beskriver ett tätt samarbete med socialtjänsten när det gäller ungdomsärenden där både polis och socialtjänst är involverade. På frågan hur de ställer sig till samarbete med andra verksamheter svarade poliserna att de ställer sig positiva till det och att de inte upplever några problem i arbetet med andra myndigheter. Kuratorerna anser att det är nödvändigt att samverka med andra myndigheter för att öka effektiviteten. Polis och kuratorer har en liknande syn på betydelsen av att samarbeta med andra myndigheter för att, på ett effektivare sätt, uppnå den egna verksamhetens mål. Brottsoffersamordnarna anser också att det är bra med samarbete, men att det inte får ta för mycket tid från de ordinarie arbetsuppgifterna. Vi tolkar det som att brottsoffersamordnarna har en lite rigidare syn på samarbete, där samverkan är bra, men det får inte bli för stor del. När vi ställer frågan om det finns några regler eller

processer i organisationen som eventuellt kan hindra dem i samarbetet med andra organisationer har alla intervjupersoner givit liknande svar. Det största hindret är sekretesslagen och dess bestämmelser som begränsar verksamheterna. För att lösa denna konflikt måste individerna i organisationen komma fram till vilka handlingsregler som ska gälla för den specifika situationen, vidare måste reglerna för handlingen vara kulturellt accepterade i organisationen (Christensen et.al 2005:55). Kuratorerna anser att sekretessen inte ska ses som något hinder:

Sen tycker jag ju som gammal socialarbetare alltså att sekretessen kan man antingen göra till ett hinder eller så kan man se möjligheter i att kommunicera och då får man inte se sekretessen som ett hinder tycker jag. – Intervjuperson 5

Polisen menar att sekretessen kan vara ett hinder för ytterligare samarbete:

Det värsta, det värsta är sekretessen..[---].. att prata om den och det eller vad det månne vara, det håller inte va. - Intervjuperson 3

Brottsoffersamordnarna uttrycker en annan form av svårighet som berör personuppgiftslagen och dess regler för utbyte av information, vilket vi belyser längre ner. Gemensamt för polis och kuratorer är att de har, genom matchning, kopplat ihop de identiteter som är viktigast för den egna institutionen med de handlingsregler som är kulturellt accepterade i organisationen (Christensen et. al 2005:56), och anser att de har funnit ett sätt att arbeta sig runt sekretessen utan att bryta mot den. Enligt Gassne & Lenz (2007:309) är det möjligt att undgå regler och normer i organisationen utan att bryta mot någon lag, vilket poliserna och kuratorerna ger exempel på. Vi tolkar det som att intervjupersonerna upplever sig ha hittat former för samarbete utan att de anser att sekretessen utgör ett hinder. Vidare tolkar vi det som att intervjupersonerna anser att samverkan runt en individ är så viktig att de ibland måste se över sekretessen och att det är befogat utifrån individens bästa.

Jag tänker att man ska inte slarva med sekretessen, det ska man inte göra, men däremot ska man inte heller låta det bli ett hinder.. om man tänker så att i de mesta fallen bryter man sekretessen för den enskildes bästa för man vill hjälpa och ja jag tycker att i de flesta fall så gagnar det mer än vi gör skada. – Intervjuperson 6

Vi tänker att intervjupersonerna utgår från ett perspektiv som innebär att stödja målgruppen på bästa sätt och göra vad som anses bäst för individen. Något som kan tolkas från materialet

är frånvaron av individens eget perspektiv där individen får avgöra om han/hon vill att sekretessen ska brytas för att kunna erbjudas mer hjälp. En kurator beskriver hur de gör på deras arbetsplats:

[...].. för ska man hårdra det så kan man säga att sköterskan och jag till exempel, vi går under två olika sekretesslagar och skulle egentligen inte få lov att diskutera elever med varandra, nu löser vi ju det så att vi frågar eleverna och hittills har det aldrig varit någon som har sagt nej, men.. ibland kan man ju faktiskt diskutera ärenden anonymt också utan att nämna några namn och på det sättet kringgå hindret. – Intervjuperson 6

Här kan vi tolka en lite striktare syn när det gäller inställningen till sekretessbestämmelserna, kuratorn anser att ska bestämmelserna tolkas ordagrant blir det svårt att arbeta, men det finns sätt att kunna samverka trots sekretessen. Bland annat nämner kuratorn att de frågar sina elever innan de säger någonting, vilket är ett sätt att få in ett mer individorienterat perspektiv. Det är intressant att titta på de olika citaten då en polis menar att det inte går att säga ord som den och det istället för ett namn när olika professioner ska samverka kring en individ, medan en kurator anser att det går. Det kan tolkas som att polisen har en mer speciell inställning till sekretessbestämmelserna och ser den som ett svårt hinder. Brottsoffersamordnarna hade en annan syn på vad som kunde verka som ett hinder i arbetet:

Personuppgiftslagen till exempel. Anledningen till att Stefan [projektledaren för Stödcentrum] får de ärenden han får det är ju målsägande under 18. – Intervjuperson 2

Han får ju vara upp till 18 av oss ju trots att han har några år till på sitt bord ju. Så de får vi inte lov att skicka. Om inte målsägande sagt ja, det är ok att kontakta dem. – Intervjuperson 1

En anledning till att brottsoffersamordnarna inte uttrycker liknande strategier för samarbete med andra organisationer kan vara att de inte har samma intensitet i kontakten med andra myndigheter som polis och kuratorer har. En annan förklaring kan vara att brottsoffersamordnarna inte i lika hög grad som de andra intervjupersonerna kommer i kontakt med sekretesslagen. När vi ställde frågan nämnde de istället personuppgiftslagen, vilken hindrar dem från att skicka information om de brottsoffer som är över 18 år till projektledaren för Stödcentrum, om de inte inhämtat samtycke.

Utifrån det citat vi presenterat ovan tolkar vi det som att verksamheterna har sina egna handlingslogiker för hur de ska hantera sekretessfrågor i varje enskild situation. Synen på sekretesslagens bestämmelser skiljer sig också mellan individerna och de metoder för att arbeta med dem kan tolkas som mer eller mindre etiska. Ur ett etiskt perspektiv kan det sägas att verksamheterna utgår från olika principer. Polisen handlar, vad vi kan tolka utifrån citatet på föregående sida, i detta fall utifrån vad Granér & Knutsson (2000:33) benämner som avsiktsetik. Att bryta sekretessen för att kunna samverka med andra individer är rätt om avsikten bakom handlingen varit i gott syfte (ibid.). Det kan tolkas som att de rättfärdigar att de bryter mot en del av sekretessbestämmelserna för individens bästa. Det är emellertid inte bara avsiktsetik som används som princip. En av kuratorerna menar att det går att undvika att komma i konflikt med sekretesslagens bestämmelser genom att fråga individen, vilket enligt konsekvensetiken är rätt om det får en bättre konsekvens än något annat möjligt alternativ (ibid.) Den etiska princip som varje organisation handlar efter finns som handlingsregler i organisationen. Det behöver dock inte betyda att dessa alltid efterföljs så som det från början var tänkt, utan vi tolkar det som att individerna i organisationen kan formulera om reglerna för att de ska passa arbetet.

Enligt Christensen et.al (2005:56) kan kopplingen mellan identitet och situation bero på olika bakgrunder. I polisens utsagor går det att urskilja en form av inläring av handlingslogiker, där individerna i organisationen vet vilka regler och som ska gälla i olika situationer (ibid.) Citatet från intervjuperson 3 visar att varje verksamhet hade sina regler och rutiner som individerna arbetade efter. Möjligtvis var det inlärd rutiner som gjorde det svårt att samarbeta med Socialtjänsten under den aktuella perioden. Kuratorerna uttrycker en mer varierande bild där bakgrunden till deras kulturella koppling mellan identiteter och handlingslogiker till viss del påverkats av andra organisationer. Enligt Christensen et.al (2005:57) kan andra offentliga verksamheters erfarenheter användas i matchningen. Kuratorerna påpekar hur viktigt det är att samverka för att bättre klara av det sociala arbetet och beskriver ett möte där olika former av utbyten sker mellan socialtjänst, polis och brottsoffersamordnare.

Arenatrygghet där vi, socialtjänst, polis och.. [---].. brottsoffersamordnare ja, [...] där som kanske hade varit ett bra ställe att mötas på något sätt.. och kunna utbyta erfarenheter. – Intervjuperson 6.

Utifrån de metoder för handlingslogiker som Christensen beskriver och som visat sig i polisens och kuratorernas verksamheter kan vi urskilja specifika handlingsmönster hos individerna i organisationerna. Polisen grundar sitt arbete till viss del på erfarenheter av tidigare handlingsmönster som fungerar som ram för arbetet idag. Kuratorernas arbete styrs till viss del av den kulturella ram som bestämts i utbyte med andra offentliga organisationer. Brottsoffersamordnarna har inte, vad vi kunnat urskilja i materialet, några speciella handlingslogiker som styr dem i sitt arbete. Det ska dock poängteras att de utgör en del av polismyndigheten och det är därför möjligt att de ha liknande synsätt som ungdomsutredarna, och det är därför vi inte kunnat urskilja något specifikt.

6.2. Verksamhetens organisationskultur

Enligt Flaa et.al (1998:70) formas tankarna och handlingarna hos de anställda av organisationens kultur. I majoriteten av våra intervjuer utkristalliseras organisationens kultur, bland annat säger en polis:

Det har vi ju här inom polisen också ju, utan tvekan, den såkallade kollegialiteten. Den måste finnas för att det är så speciellt jobb detta. – Intervjuperson 3

Organisationens kultur förser individerna med ett gemensamt språk som hjälper dem i deras dagliga arbete att förstå varandra. Enligt Flaa et.al (1998:78) är kulturen i en organisation viktig för att individerna ska förstå organisationens huvuduppgift och arbeta mot den. I kulturen finns organisationens normer och värderingar som kan vara både uttalade och outtalade. När vi frågade intervjupersonerna om hur verksamhetens normer och värderingar såg ut svarade en brottsoffersamordnare:

Vi jobbar för att kunna få det stöd som de behöver [...]. information om hur det går till när man gjort en polisanmälan. Det är många som inte har blivit utsatta nån gång och som blir helt ställda när de får sin anmälan på flera sidor och tänker, jaha vad händer nu då? - Intervjuperson 2

De beskriver vad de gör för att stödja sina brottsoffer och på vilket sätt det kan vara viktigt. När vi frågade om de kunde specificera sig hade de svårt att utveckla svaret ytterligare och någon annan syn kom inte fram. En av kuratorerna hade ett mer utvecklat svar:

Det är ledstjärnan tycker jag i skolans verksamhet, att alltid ta tillvara eleverns egna styrkor, sen är det vår uppgift att stötta dem i det och kanske ibland hjälpa dem att hitta sina styrkor och förstärka dem. – Intervjuperson 5

Vi tänker att det är ett mål som kuratorn har att jobba efter, och kan därför tolkas som en norm, men den ger inte så tydlig bild över hur verksamhetens normer ser ut då kuratorn endast utgår från sin yrkesroll. En annan kurator menade att det var viktigt att så långt det är möjligt anpassa verksamheten till individen. Enligt Christensen et. al (2005:53) får normerna betydelse för verksamhetens liv och när nya individer anländer till organisationen genomgår de en socialisering där verksamhetens normer och värderingar internaliseras. Att kuratorernas svar liknade varandras, är då inte så förvånande eftersom de arbetar inom samma kommun och tar del av samma värderingar. Polisens svar skilde sig en aning från de andra intervjupersonernas.

[...] normer och värderingar har vi ju med sig hela livet[...] de följer med en hela tiden egentligen som människa.[...]- Intervjuperson 3

Vi tänker att polisen talar om de värderingar som de enskilda individerna har utifrån livserfarenhet och inte om de värderingar som polismyndigheten har. På frågan över hur verksamheterna tror att normer och värderingar påverkar synen på sin egen och andras verksamheter skilde sig svaren åt. En kurator ansåg att normerna var ledstjärnan i arbetet. En annan kurator förklarade normernas påverkan av synen på verksamheten på följande sätt:

Jag tror ni kunde se det lite av det när ni kom in här, det är en positiv stämning, på så vis präglar det arbetet. Det är en positiv människosyn i personalgruppen och de smittar av sig på eleverna. – intervjuperson 6

Brottsoffersamordnarna ansåg att de är skilda från andra verksamheter, exempelvis Stödcentrum, men genom samarbetet sker en viss påverkan. Verksamheterna utgår från lite olika perspektiv, men majoriteten är överens om att normer och värderingar utgör en viss påverkan i synen på den egna verksamheten. Det är intressant att titta på de olika individernas svar, eftersom alla pratar om normer och påverkan, men det är ingen som direkt beskriver sina normer och värderingar och på vilket sätt de påverkar arbetet. Vad vi kan tolka av materialet är att det handlar om någon form av normer eller värderingar som både tillhör arbetsplatsen och de enskilda individerna. Att få intervjupersoner specificerar vad de menar med normer och värderingar tänker vi kan bero på att de utgår från sin egen yrkesroll i resonemangen,

vilket gör att det inte förmedlar helhetsbilden av verksamhetens kultur. Vissa normer i verksamheten kan även vara uttalade, vilket kan göra det svårt att förstå dessa normer och värderingar.

I materialet fann vi något som pekade på hur synen på den egna verksamheten influerade det arbete som individerna utför. När vi ställde en fråga om hur ungdomar i behov av stöd skulle nås svarade majoriteten av intervjupersonerna utifrån sin egen verksamhet. Vissa undrade hur vi menade och vi förklarade att frågan var allmänt ställd och utgick inte från deras verksamhet. Att svaren blev färgade av den egna verksamheten visar hur olika värderingar kan influera verksamheter.

Eftersom jag är ungdomsutredare så är det mycket skolungdomar som jag har med att göra och då är det skolan alltså som[...] men man kanske kan lägga in det i undervisningen också. - Intervjuperson 3.

Intervjupersonen utgick från sin egen roll som ungdomsutredare när vi ställde en generell fråga om hur ungdomar skulle nås. En annan intervjuperson utgick också från sin yrkesroll: Jag tycker att vi når dem.. på vår skola.. om inte jag når dem når mentorerna dem. – intervjuperson 6

Svaren visar att de egna normerna för arbete influerar de svar som ställs även på en generell nivå. Vi tänker att det inte är omöjligt att det kan påverka samarbetet med andra verksamheter och att de vid samverkan utgår från sitt eget perspektiv och tar inte lika stor del av andras perspektiv.

Enligt Bolman & Deal (2005:297) är kulturen den viktigaste komponenten för att hålla samman en organisation. För de individer som arbetar i verksamheten är normerna och värderingarna tydliga, även om de inte är uttalade. För att organisationen ska kunna förmedla sitt budskap och sina mål på ett tydligt sätt använder sig verksamheterna av olika symboler som uttrycker organisationernas kultur (ibid.). När vi ställde frågan om hur polis, kuratorer och brottsoffersamordnare informerar andra individer om Stödcentrum svarade polis och kuratorer att de ger ut olika former av informationsblad, exempelvis om Stödcentrum. Brottsoffersamordnaren berättade att de brukar informera poliser i yttre tjänst och ger ut små informationsblad om Stödcentrum till polisen som de kan ge till de brottsoffer de träffar på fältet. Informationsbladen blir en viktig symbol för att visa och förmedla organisationernas budskap och mål med verksamheten. Stödcentrum får en möjlighet att förmedla sitt budskap

till fler arenor och verksamheter. Vi tänker att polis, kuratorer och brottsoffersamordnare också har möjlighet att framföra sin verksamhets budskap genom att de visar att de engagerar sig och vill hjälpa individer, även om det inte faller inom organisationens arbete.

Enligt Bolman & Deal (2005:315) berättas historier i organisationen för att sprida värderingar till anställda och individer utanför organisationen. Historiernas syfte är att skapa ett förtroende för organisationen (ibid.) När vi ställde en fråga till våra intervjupersoner om hur samarbetet fungerade mellan den egna verksamheten och Stödcentrum upplevde alla intervjupersoner att det fungerade bra. De upplevde också att verksamheten är viktig och behövs. Vi tänker att Stödcentrums budskap har nått ut till andra verksamheter genom att individer och verksamheter berättat om det, vilket kan ha betytt ett ökat stöd för verksamheten. När vi ställde en fråga om hur intervjupersonerna ser på sin delaktighet i förhållande till Stödcentrum poängterade en brottsoffersamordnare:

Nej inte mer än så, han får de flesta ärenden av oss och sen lägger vi oss inte i hur han jobbar. –
Intervjuperson 2

En av kuratorerna upplevde sig delaktig i verksamheten och tyckte att det var bra att den finns. Vi tolkar det som ett utbyte mellan Stödcentrum och de andra verksamheterna, och det är inte bara Stödcentrums budskap som sprids, utan även de andra verksamheternas budskap sprids genom deras engagemang i en annan verksamhet. En viss skillnad i synen på delaktigheten kan urskiljas där vissa av intervjupersonerna upplever sig vara involverade i verksamheten, medan andra anser att varje verksamhet bör sköta sitt eget arbete och involvera andra verksamheter när det blir aktuellt. Vi tänker att organisationernas olika kulturer där målsättningar och riktlinjer spelar roll för arbetet influerar intervjupersonernas syn på delaktigheten.

6.3. Professionellas syn på Stödcentrum som verksamhet

Stödcentrum är en nystartad verksamhet som etablerat sig i Landskrona stad. Ur det empiriska materialet kan slutsatser dras att samtliga samarbetspartners har en positiv inställning till Stödcentrum trots den korta tid som verksamheten funnits. Majoriteten anser att verksamheten har ett bra syfte med en viktig funktion och som kuratorerna uttryckte det, visade det sig ganska snabbt att Stödcentrum uppfyllde ett behov. Polisen hade liknande åsikter och uttryckte följande:

Det som är positivt med Stödcentrum är att de är neutrala. Alltså de är inte polis, inte åklagare, inte domstol. Det kan vara en fördel. [---] – Intervjuperson 4

Vi tolkar citatet som att intervjupersonen inte ser Stödcentrum som en myndighet där fördomar kan förekomma utan som en neutral verksamhet. Brottsoffersamordnarna understryker att fokus tidigare varit på den misstänkte och att brottsoffer alltid kommit i andra hand. Kuratorerna menar att de haft nytta av Stödcentrum vid aktuella ärenden på skolorna och att fler känner till verksamheten. Majoriteten uttryckte att Stödcentrum har en positiv inverkan på staden och att det borde etableras i fler kommuner. Brottsoffersamordnarna ansåg att det vore bra om Stödcentrum i Landskrona kunde påverka andra kommuner till att etablera fler Stödcentra. En polis uttryckte viss oro över vilket stöd brottsoffren får i de städer där Stödcentrum ännu inte etablerats. Vi tänker att i de städer där Stödcentra ännu inte finns kan unga brottsoffer eventuellt må sämre och löpa större risk för hämnd eftersom de inte får det stöd och bearbetning de behöver. När det kommer till intervjupersonernas syn på Stödcentrums uppgift att stödja unga brottsoffer tycker samtliga att verksamheten har stor betydelse. Majoriteten anser att Stödcentrum är en viktig verksamhet som tror på brottsoffren. Dock tror en ungdomsutredare att man kan hjälpa vissa, inte alla. Majoriteten anser framförallt att det är positivt att Stödcentrum bidrar med kunskap vid polisanmälan, praktisk information, eventuella rättegångsprocesser och vad som kommer ske härnäst med brottsoffret.

Ja, därför tycker jag att det är jätteviktigt att man av flera olika anledningar, att brottsoffer faktiskt har några som stöttar dem och kan hjälpa dem igenom den här processen. – Intervjuperson 6

Brottsförebyggande rådets rapport 2009:9 *”förbättrat stöd till unga brottsoffer”* visar liknande resultat att de flesta brottsoffer uppskattat hjälpen med information, praktiska ting och bearbetning. Poliserna tycker att Stödcentrum betyder mycket för brottsofferna idag eftersom stödet var sämre för bara några år sedan. En polis uttrycker sig följande:

Jag tror faktiskt att det är positivt, för varje brottsoffer som [...] vi tar hand om är bara positivt, för vi har varit skitdåliga på detta tidigare alltså, och då går jag bara fem tio år tillbaka i tiden, brottsoffer togs inte väl omhand i förhållande till vad som görs idag. – intervjuperson 3

Polisen menar vidare att de tror att brottsofferna känner sig lugnare och säkrare i sin situation de befinner sig i när de kommer i kontakt med Stödcentrum. Vi tolkar detta som att

stödcentrum kan erbjuda det stöd till brottsoffren som polisens verksamhet inte tidigare kunnat tillgodose. Socialstyrelsens rapport *Stödcentra för unga brottsoffer* (2005b) beskriver att stödet är av stor betydelse för återhämtningen för unga brottsoffer och resultaten visar även på minskad känsla av hopplöshet och depression. Vi kan utläsa liknande svar ur vårt empiriska material, det vill säga att intervjupersonerna upplever att Stödcentrum gör en skillnad för brottsoffren. I rapporten *Socialtjänstens stöd för unga brottsoffer* (2005a) visar resultaten en uppfattning om att brottsoffer som varit i kontakt med Stödcentra, varit mycket nöjda och mått bättre av stödet. Fokus har också legat på snabb kontakt med ungdomarna och detta nämner även kuratorerna som en positiv faktor i samarbetet. De uttrycker att eleverna har känt sig nöjda med hjälpen och att det varit skönt med samtalskontakten. Vi tänker att det är viktigt att handla snabbt i arbete med ungdomar eftersom de inte mår bra av att bära känslor och problem inom sig för länge. Detta blir en nödvändighet för att kunna fånga upp så många unga brottsoffer som möjligt.

När vi ställde frågan om Stödcentrum gör någon nytta för respektive verksamhet var alla inte helt överens. Kuratorerna tyckte absolut att verksamheten gjorde stor nytta. Bara vetskapen om att verksamheten finns om elever blir utsatta under eller efter skoltid gör att möjligheten till direkt kontakt med Stödcentrum skapar en trygghet. Brottsoffersamordnarna ansåg att Stödcentrum är en värdefull verksamhet för brottsoffrena då verksamheten har möjlighet till att förklara rättsprocessens gång för målsägande och kunna ge adekvat stöd. De betonar hur viktigt det är att ha med sig målsägande hela vägen genom rättsprocessen annars blir det sällan något av ärendet menar brottsoffersamordnarna. Polisernas svar skiljdes däremot åt. Den ena polisen ansåg Stödcentrum vara till nytta då de tar hand om brottsoffren medan den andra uttryckte följande:

[---] Det är vi som stöttar Stödcentrum, de får all information av oss [---] Om det gagnar oss något nämnvärt kan jag inte svara på mer än att jag värnar faktiskt om den som vatt utsatt [...] – Intervjuperson 3

Vi tolkar citatet som att polisen endast utgår från sin egen verksamhet och sätter sin egen verksamhet i centrum. Istället för att se Stödcentrum som ett utbyte i samarbetet där Stödcentrum avlastar polisverksamheten och hjälper till att stötta brottsoffren utgår polisen från vad vi vill kalla ett sorts revirtänkande.

Samtliga har uttryckt att Stödcentrum arbetar bra för att stödja unga brottsoffer, men det finns en del att förbättra. Brottsoffersamordnarna anser att det kan vara till nackdel över lag att ensam arbeta som stödperson och kuratorerna som vänder sig till skolelever har noterat att stödet för flickor som blivit utsatta för sexuella övergrepp eller våldtäkt kan ha svårt att tala med män om händelsen. Vi tolkar det som att en kvinnlig samtalskontakt skulle kunna vara till nytta för verksamheten. Kanske skulle fler unga flickor och ungdomar som blivit utsatta vända sig till Stödcentrum om det fanns mer personal att vända sig till i olika åldrar. Förtroende kan också ha en betydelse för brottsoffret för att kunna och vilja ta emot hjälpen som finns att få. Brottsoffer som eventuellt känt sig obekväma med kontakten skulle kunna återvända om det fanns fler stödkontakter att välja mellan. Om en kvinnlig samtalskontakt funnits kunde de flickor som inte känt sig bekväma med en manlig kontakt fått en annan form av stöd. Som ensam stödperson i verksamheten kan det finnas en risk till att inte lika många brottsoffer nås, något som kanske hade varit möjligt om det fanns mer personal.

Sammanfattningsvis kan vi utläsa att våra intervjupersoner anser att Stödcentrum inverkar positivt på unga brottsoffer med ett snabbt agerande i skolorna för att fånga upp så många ungdomar som möjligt. Verksamheten kan behöva utökas med fler val av stödpersoner och även en kvinnlig samtalskontakt. Ungdomar skapar ett förtroende för olika personer och ju fler alternativa stödkontakter med olika åldrar och kön, desto större chans att fånga upp en större målgrupp tror vi. Vi kan även utläsa ur materialet att det finns en tendens till vad vi kallar ett revirtänkande när polisen diskuterar Stödcentrums betydelse för den egna verksamheten. Polisen sätter då sin egen verksamhet i centrum och anser att den egna verksamheten är kärnan i samarbetet.

6.4. Stödcentrum, polis, kuratorer och brottsoffersamordnare som samarbetspartners

I de föregående delarna av uppsatsen har vi berört intervjupersonernas syn på samarbete och belyst deras syn utifrån perspektiven organisationskultur och handlingslogiker. Vi har också berört de professionellas syn på Stödcentrum som verksamhet och vad den kan tänkas betyda för brottsofferna utifrån intervjupersonernas upplevelser. I den sista delen ämnar vi att knyta ihop de professionellas syn på samarbete och Stödcentrum som verksamhet och belysa samarbetet som finns mellan verksamheterna. Vi kommer också att beröra de visioner som

samarbetsparterna har inför framtiden. Vidare avslutar vi med att beskriva vilka möjligheter det finns i framtiden för en verksamhet som Stödcentrum.

Som det framkommit tidigare i texten tycker alla samarbetspartners att Stödcentrum är en bra verksamhet och som har en betydelsefull funktion för brottsoffren. När vi ställde frågan om hur intervjupersonerna ser på sin delaktighet i förhållande till Stödcentrum menade en kurator:

Vi har ju en del i samarbetet åt båda hållen så att säga och det är vårt ansvar att ha en dialog [...]. som är öppen åt båda hållen kan jag tycka, [...] eller Stödcentrum känner att det här är den andres bord utan vi har en dialog. – Intervjuperson 5

En brottsoffersamordnare ansåg att det samarbete som fanns, när det gällde förmedlingen av kontakt till brottsoffer var bra, men att de inte lade sig i projektledarens enskilda arbete. En annan kurator reflekterade över delaktigheten:

Ja delaktigheten är väl inte så stor. Det kan jag inte påstå och det hänger ju delvis på oss eller på mig då som kurator på vårt elevvårdsteam... som jag sa är det många aktörer som ska hinnas med i det dagliga och delaktigheten skulle säkert kunnat varit större... - Intervjuperson 6

Polisen menade att delaktigheten i verksamheten var bra samt och att samarbetet hjälpte dem i deras arbete.

Alltså han [projektledaren] sköter ju detta med medlingen alltså, vi gör ju inte så mycket av det själv [---] – Intervjuperson 4

De olika intervjupersonernas syn på delaktighet varierar en del, vilket kan bero på det intresse som de enskilda individerna har när det kommer till Stödcentrum. Vi tänker att det också kan bero på det vi tidigare nämnt, nämligen synen på sekretessbestämmelserna där polisen verkar ha en liten mildare syn på hur arbetet med sekretessen i samverkan kan gå till, medan en av kuratorerna är lite mer restriktiv när det kommer till att hantera sekretessbelagda uppgifter. Om vi tolkar citaten utifrån synen på sekretess och samarbete är det inte svårt att förstå varför polisen har ett gott samarbete med Stödcentrum och att de därför tillsammans kan hjälpa utsatta brottsoffer.

Samarbetet mellan samarbetspartnerna och Stödcentrum är inte helt fritt, utan styrs av handlingslogiker som är kulturellt accepterade i organisationen (Christensen et.al 2005:56). Reglerna utgår från den tidigare nämnda matchningen där identitet och situation läggs ihop för att ge ett svar på hur individen ska agera i en specifik situation. När vi frågade våra intervjupersoner hur de ansåg att kommunikationen mellan den egna verksamheten och Stödcentrum fungerade uppgav majoriteten att kommunikationen fungerade tillfredsställande. En del telefonkontakt togs för att lättare kunna arbeta tillsammans med ett ärende, men ibland togs även kontakt bara för att höra hur arbetet flöt på inom de olika organisationerna. I vårt material kan vi utläsa att Stödcentrums olika samarbetspartners verkar vara nöjda med att samarbeta med en verksamhet som Stödcentrum. När vi tittar på materialet tolkar vi det som att intervjupersonerna utgår från sin egen yrkesroll när de menar att kommunikationen fungerar tillfredsställande vilket kan vara en form av handlingslogik.

Enligt Flaa et.al (1998:78) är organisationens kultur viktig för att individerna ska förstå uppgifterna eller uppdragen i organisationen och arbeta mot målet. När vi ställde en fråga om hur samarbetet såg ut kring ett ärende som har aktualiserats fick vi olika svar. Det som var gemensamt för alla svar var att det fanns en ömsesidig syn på när Stödcentrum kunde vara till nytta i sammanhanget. Vi tänker att varje organisation vet vilka mål de ska jobba efter och vet var gränsen för deras arbete går och när Stödcentrum kan bli en aktuell samarbetspartner. Att intervjupersonerna utgår från sin yrkesroll kan vara en del i kulturen i verksamheten som påverkar individernas handlingar och utgångspunkter. En brottsoffersamordnare ansåg att projektledaren för Stödcentrum var väldigt noga med att få rätt information och var det några oklarheter löstes dessa.

Ja så ringer han [projektledaren], men det är inte ofta, han klarar av sina ärenden bra själv tycker jag, det är sällan han ringer för att få mer kött på benen alltså, utan han ser till att skaffa sig den informationen han behöver och sen så kör han. – Intervjuperson 2

En kurator menade att samarbetet var viktigt och när det blev aktuellt etablerades alltid en kontakt med Stödcentrum. Utifrån materialet kan vi tolka det som att det är de olika yrkesrollerna som bestämmer när det är lägligt att ta kontakt med Stödcentrum. Det är en intressant aspekt att diskutera, när ska kontakten tas med Stödcentrum och vem ska etablera kontakt. Vi tänker att frågan om vem som ska ta kontakt kan påverkas av intervjupersonernas

yrikesroll, där de bedömer vad som är bäst för den enskilda individen. Brottsoffret riskerar då att inte få föra fram sin egen talan.

Enligt Lindgren & Pettersson & Hägglund (2001:223) är det viktigt att lokalsamhället arbetar för att stödja brottsoffer, men formerna för samverkan kan ibland vara svåra då polis- och åklagarväsendet befinner sig på en statlig nivå, medan socialtjänst och sjukvård med flera är på en kommunal nivå. Att samverkan mellan Stödcentrum och dess olika samarbetspartners trots organisatoriska svårigheter fungerar tillfredsställande kan bero på att de funnit handlingsmönster för att kunna utföra ett tillfredsställande arbete. En annan faktor kan vara inställningen till samarbete. En kurator anser att det är nödvändigt att samarbeta och uttrycker följande:

Samverkan tycker jag är självklart, vi kan inte klara allting ensamma, vi måste samverka med socialtjänst, polis, med psykiatri, med BUP alltså, och ta vara på varandra. – Intervjuperson 5

Vi tänker att en anledning till att samarbetet fungerar bra mellan de olika verksamheterna, trots de organisatoriska svårigheter som Lindgren et. al (2001) nämner är inställningen till sekretessbestämmelserna. Om de skapas möjligheter att samverka utan att ha sekretessen som ett hinder kan samarbetet ge goda resultat för organisationerna. Vi tänker vidare att om inställningen till samverkan är positiv och som kuratorn menade, nödvändigt i det dagliga arbetet kan samverkan användas som en metod att lösa de hinder som annars uppstår med sekretesslagen.

6.5. Framtidens visioner

Majoriteten av våra intervjupersoner har uttryckt olika förslag eller visioner om samarbetet med Stödcentrum och hur det kan se ut i framtiden, vilket är viktigt för organisationen att ha då visionerna fungerar som generella riktlinjer för verksamhetens arbete (Christensen et.al 2005:103). När vi frågade vilka intervjupersonerna tyckte att Stödcentrum skulle samarbeta med mer i framtiden fick vi skilda svar. En del av svaren påverkades, tänker vi, av den tillfrågades arbete där individen utgick från sin yrkesroll. Brottsoffersamordnarna var enade om de former för samarbete som finns idag är bra. En brottsoffersamordnare menade att ett utökat samarbete hade varit positivt.

Jag vet inte vilka de kan samarbeta med, det är ju som det är nu. Men med polis, skola, fritidsgårdar och idrottsföreningar kanske. – Intervjuperson 1

Kuratorerna ansåg att samarbetet med polisen var viktigt och en av kuratorerna ansåg också att det var viktigt att ha bra kontakt med det nätverk av åklagare, polis och advokater som finns i en rättsprocess. En polis tyckte att det skulle vara ett ökat samarbete med enheten för familjevåld. I materialet kan vi utläsa en del visioner om Stödcentrums arbetsinriktning i framtiden. Enligt Bolman & Deal (2005:308) är det visionerna som hjälper till att skapa en framtidsbild för hur en verksamhet kan komma att se ut. Vi tolkar intervjupersonernas svar som om de utgick från sin egen verksamhet när de bevarade frågan. När polisen nämner att Stödcentrum borde arbeta mer med familjevåld tänker vi att svaret kan utgå från den inställning polisen har till familjevåld och möjligtvis också den enskilda polisens värderingar. Eftersom Stödcentrum inte arbetar med familjevåld då det finns en speciell verksamhet för det i kommunen, kan polisens uttalande tolkas som en vision om framtiden där polisen tycker att Stödcentrum, tillsammans med andra verksamheter ska arbeta med familjevåld. En av poliserna uttryckte förväntningar över Stödcentrums mål i framtiden.

Ja jag har ju förväntningar, man ska försöka få fler till att erkänna brott så att det kan bli nått rejält av det va...[...] men tyvärr är det ju inte så, men målet är ju så. – Intervjuperson 4

Att en av poliserna ansåg att Stödcentrum kan försöka få fler att erkänna brott kan grunda sig på verksamhetens värderingar, men det kan också grunda sig på personliga normer och värderingar som polisen har. Att polisen ansåg att verksamheten är bra som den är idag kan tolkas som att det samarbete som polisen har med Stödcentrum idag är tillfredsställande för dem. Det kan också tolkas som att polisen ännu inte bildat sig någon framtidsbild över verksamheternas samarbete. På frågan om det finns något som intervjupersonerna kan förbättra när det gäller samarbetet med Stödcentrum svarar bland annat en kurator:

Ja de är ju det här med gemensam arena där man träffas och har tid att diskutera de här frågorna och framför allt mer förebyggande arbete och hur man ska hjälpas åt att jobba mer förebyggande. – Intervjuperson 6

Majoriteten av intervjupersonerna anser att kontakten mellan verksamheten och Stödcentrum kunde förbättras i framtiden och att det kan stärka samarbetet. Lindgren et.al (2001:229) menar att olika sektorer inom en kommun, exempelvis polisen och hälso- och sjukvård måste

ta ett ansvar när det gäller att förmedla ett brottsofferperspektiv. Verksamheterna måste kunna förmedla vad perspektivet innebär och hur arbetet kring brottsoffer kan se ut, för att få andra myndigheter och medborgare att se möjligheterna att ge samt att få stöd. När vi läser intervjupersonernas resultat får vi uppfattningen om att alla arbetar för att förbättra samverkan, men utifrån sina egna förutsättningar. Verksamheterna har exempelvis genom olika handlingslogiker som de utarbetat funnit ett sätt att arbeta för att övervinna hinder. Intervjupersonernas visioner om samarbetet i framtiden kan också tolkas som positiv, även om kulturen i organisationen, där normer styr vad som är lämpligt över tid, är föränderlig. Det som kan vara riskfullt är om inställningen till samverkan bereder väg för en förändrad syn på sekretesslagstiftningen så kan enskilda individer fara illa då deras integritet inte längre är lika skyddad.

7. Sammanfattning och slutsatser

Syftet med vår uppsats var att undersöka hur Stödcentrum uppfattades av olika samarbetspartners som verksamheten har kontakt med samt hur de uppfattar samarbetet. I följande stycken kommer vi att beröra intressanta resultat vi kommit fram till i uppsatsen utifrån våra frågeställningar som vi presenterade inledningsvis.

När det gäller frågeställningen om vad kuratorer, polis och brottsoffersamordnare anser om Stödcentrum som verksamhet menar majoriteten av intervjupersonerna att Stödcentrum är en bra verksamhet som fyller en viktig funktion, en polis menar att Stödcentrum är en bra verksamhet för att den är neutral. Majoriteten av intervjupersonerna berör en positiv del i Stödcentrums arbete som handlar om förståelsen för rättsprocessen. De menar att ungdomar ibland kan ha svårt för att förstå hur rättsprocessen fungerar och då kan projektledaren förklara hur det går till och på så vis stötta den enskilde individen. I materialet kan vi urskilja vissa tendenser, bland annat att samarbetspartnerna utgår från sin egen verksamhet när de kommenterar Stödcentrum och dess funktion, något som vi vill benämna som en form av revirtänkande. I materialet är det ett relativt återkommande fenomen när intervjupersonerna svarar på vissa frågor.

När det gäller frågeställningen om hur samarbetet ser ut mellan Stödcentrum och dess samarbetspartners menar majoriteten av intervjupersonerna att samarbetet fungerar tillfredställande. Stödcentrum har inte lika mycket samarbete med alla organisationer, utan

mer samarbete förekommer med vissa verksamheter. De har exempelvis mer kontakt med kuratorerna, där de kan samverka kring en ungdom än vad brottsoffersamordnarna har, som i första hand förmedlar kontakt mellan brottsoffer och Stödcentrum. Det visade sig att verksamheterna ansåg att samarbete var en så pass viktig del i arbetet att de kunde se över sekretessen med motiveringen att det gagnar mer än det gör skada och att det är för individens bästa. Brottsoffersamordnarnas samarbete med Stödcentrum är viktigt för alla inblandade parter, både för brottsoffer, som får stöd och hjälp i ett tidigt stadium, och för projektledaren som med hjälp av brottsoffersamordnarna får kontakt med brottsoffer som behöver stöd. Polisen anser att samarbetet med Stödcentrum är gott och en av poliserna anser att de underlättar deras arbete eftersom de inte behöver tänka lika mycket på stödet för brottsoffret när ett brott har begåtts. De kan istället förmedla kontakt mellan brottsoffret och Stödcentrum och vet då att brottsoffer får adekvat stöd.

När det gäller frågeställningen om hur polis, kuratorer och brottsoffersamordnare ser på Stödcentrums uppgift att stödja unga brottsoffer menar alla intervjupersoner att verksamheten är ett bra stöd för utsatta brottsoffer. Brottsoffersamordnarna menar att det är viktigt att visa ungdomarna att det finns någon som kan erbjuda stöd och hjälp i en jobbig situation och också kan ge råd inför framtiden. En kurator har liknande syn som brottsoffersamordnarna och menar att det är bra att det finns någon för brottsoffren så att de känner att det finns någon som helt och fullt tar deras parti. En polis tror att brottsoffren kan bli lugnare av att ha någon att vända sig till med alla frågor. En intressant aspekt som en kurator tar upp är att det skulle vara bra om det fanns fler anställda hos Stödcentrum, bland annat en kvinnlig anställd. Vi tänker att det är en fördel, då möjligheten att nå fler brottsoffer kan bli större.

På frågeställningen om hur en organisations kultur kan yttra sig och hur den kan influera samarbetet syntes i materialet vissa handlingslogiker som tydliggjorde en organisations kultur. Majoriteten av intervjupersonerna anser att sekretesslagen kan verka som ett hinder för ytterligare samarbete med andra verksamheter. Dock påpekar en kurator att antingen kan vi arbeta på bästa sätt utifrån förutsättningarna, eller så kan vi välja att se sekretessen som ett hinder i arbetet. Verksamheterna utvecklade olika handlingslogiker som var kulturellt accepterade i organisationen för att kunna sköta sitt arbete på ett adekvat sätt. De visioner som framkommit i materialet, bland annat om Stödcentrum som verksamhet och hur samarbetet kan se ut i framtiden tyder på en framtidstro hos intervjupersonerna när det gäller fortsatt samarbete med Stödcentrum. De visar också att den egna organisationen har framtida mål att sträva efter.

Kulturen i de olika verksamheterna var vid vissa tillfällen tydlig, exempelvis när en kurator berättar om de normer som finns i verksamheten och menar att stämningen är positiv och alla jobbar för att ungdomarna ska må så bra som möjligt.

8. Slutdiskussion

Vi har i uppsatsen utgått från olika teoretiska begrepp utifrån organisationsteorin. Vi har använt oss av begreppen organisationskultur, visioner och handlingslogiker för att försöka förstå organisationerna och deras samarbete med Stödcentrum. Alla verksamheter har visat sin specifika kultur i materialet, och det går att utläsa olika normer och värderingar i materialet. Normerna fungerar som informella regler som styr vad de olika individerna i organisationen ska arbeta med och hur de ska bete sig. Bland annat menade en kurator att deras ledstjärna var att ta tillvara elevens egen styrka och försöka hjälpa dem att arbeta med sin styrka. Brottsoffersamordnarna menade att deras arbete gick ut på att hjälpa och stödja brottsoffer i sin situation och förmedla kontakter, något som var styrande för deras verksamhet. Det var få av intervjupersonerna som tydligt kunde redogöra för hur verksamhetens normer såg ut när vi frågade, vilket kan tolkas som om vissa normer är mer eller mindre definierade. Vidare kunde vi urskilja olika handlingslogiker som påverkade arbetet i organisationerna. En intressant logik för handling var hur de olika verksamheterna ansåg att de utarbetat strategier för hur de skulle kunna samarbeta utan att bryta mot sekretesslagen. Även om verksamheterna hade olika kulturer och olika mål som styr deras verksamheter har det gemensamt funnit liknande strategier för att underlätta samverkan. Det som kan bli riskfyllt i arbetet runt sekretessen är att samverkan blir så viktig för verksamheterna att de använder det som argument för att kunna lindra deras sekretessbestämmelser. Risken finns då att enskilda individers integritet inte säkerställs.

De verksamheter som samverkar med varandra verkar ha klara uppfattningar om när verksamhetens resurser inte kan hjälpa brottsoffret längre och när det behövs annan hjälp. En polis menar exempelvis att det är mer lämpligt att Stödcentrum tar hand om brottsoffret eftersom att polisen vid förhör ser till detaljer och arbetar med att få ihop olika historier och då kan de inte ägna sig lika mycket åt brottsoffer, även om de skulle vilja det. Som vi tidigare nämnt menar alla intervjupersoner att Stödcentrum är en viktig verksamhet, både för brottsoffer och deras egna verksamheter. Vi tänker att en anledning till att Stödcentrum kan vara viktig för de andra verksamheterna är att Stödcentrum arbetar bara med brottsoffer och

deras anhöriga och kan lägga mycket energi på det. De andra verksamheterna kan inte lägga lika mycket fokus på brottsoffer de kommer i kontakt med, eftersom de måste sköta sina arbetsuppgifter och följa verksamhetens mål.

Verksamheterna uttryckte olika visioner inför framtiden när det gällde samarbetet med Stödcentrum. I materialet kunde vi också utläsa intressanta visioner om den egna verksamhetens framtidsplaner. Att Stödcentrum utvecklas i framtiden och får möjlighet att ta emot fler brottsoffer, som en brottsoffersamordnare menade, verkar inte bara positivt för brottsoffer utan även för den egna verksamheten. Nya former för samarbete kan utvecklas och resurser kan effektiviseras på ett annat sätt.

Sammanfattningsvis kan vi dra en slutsats, nämligen att Stödcentrum verkar vara en verksamhet som fyller en viktig funktion både för enskilda individer och för en hel kommun. Att samarbetet kan fungera mellan de olika samarbetspartners som Stödcentrum har gör att det kan underlätta att utveckla verksamheten i framtiden. Nya mål, exempelvis att kunna nå ännu fler ungdomar och kanske till och med förändra åldern på målgruppen så att verksamheten kan nå många fler utsatta brottsoffer blir därmed inte ouppnåeliga. Vissa frågor och strategier för samarbete behöver utvecklas ännu mer, exempelvis skulle det behövas formella strategier för hur samarbetet ska gå till för att säkra att sekretessregler följs. Att hitta strategier för samarbete är viktigt menar också Gerspacher (2005) och beskriver att strategierna kan hjälpa att skapa mekanismer för att underlätta samarbetet. Även om vissa förbättringar bör göras i samarbetet bådär det gott inför framtiden. Vi tänker att dessa former för samarbete, där Stödcentrum samverkar med de aktörer som kan tänkas komma i kontakt med unga brottsoffer är bra att satsa på i alla städer som vill utveckla ett Stödcentrum och på det sättet förbättras möjligheterna att kunna nå så många som möjligt ur verksamhetens målgrupp och erbjuda dem stöd och råd i en utsatt situation.

9. REFERENSLISTA

Aspers, P. (2007) *Etnografiska metoder*. Stockholm: Liber.

Barn och ungdomsnämnden, förebyggande enheten, Stefan Åberg (2009). Projektbeskrivning av Stödcentrum för unga brottsoffer i Landskrona, reviderad version (091101).

Bell, K & West, A (2003) Specialist Schools: an exploration of competition and co-operation. *Educational Studies*, 29, 2/3, 2003.

Bergenlöv, E. & Cronberg Lindstedt, M. & Österberg, E. (2002) *Offer för brott- våldtäkt, incest och barnamord i Sveriges historia, från reformationen till nutid*. Lund: Nordic Academic Press.

Bjelle, B. (2009) *FN deklARATION om grundläggande rättsprinciper för offer för brott och maktmissbruk*. Brottsoffermyndigheten 2009. 100414

Bolman, L, G. & Deal, T, E. (2005) *Nya perspektiv på organisation och ledarskap*. Lund: Studentlitteratur.

BRÅ (2007) *Utvecklat stöd till unga brottsoffer. En uppföljning av Brottsofferjourernas Riksförbunds projekt*. Rapport 2007:10. 100415

BRÅ (2009) *Förbättrat stöd till unga brottsoffer. En utvärdering av Brottsofferjourernas Riksförbunds projekt*. Rapport 2009:9. 100415

Burcar, V. (2005) *Gestaltningar av offererfarenheter*. Sociologiska institutionen, Lunds universitet.

Christensen, T. & Lægreid, P & Roness, P. & Røvik, K-A. (2005) *Organisationsteori för offentlig sektor*. Stockholm: Liber.

DS 1996:59. *Allas vårt ansvar. Ett nationellt brottsförebyggande program.*

Departementsserien. Stockholm: Sveriges Riksdag.

http://www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=3271&dok_id=GKB459_100519

Flaa, P. & Hofoss, D. & Holmer- Hoven, F. & Medhus, T. & Rønning, R (1998) *Introduktion till organisationsteori*. Lund: Studentlitteratur.

Gassne, J. & Lenz, K. (2007) Socionomer mitt i livet. I Kerstin Svensson (red.). *Normer och normalitet i socialt arbete*. Lund: Studentlitteratur.

Gerspacher, N (2005). The Roles of International Police Cooperation Organizations. *European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice*, Vol. 13/3, 413–434.

Granér, R. & Knutsson, M (2000). *Etik i polisarbete*. Lund: Studentlitteratur.

Green, D, L. & Pomeroy, E, C. (2007) Crime victims: What is the role of social support? *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, Vol. 15(2) s. 97-113.

Halvorsen, K. (1992) *Samhällsvetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur.

Hindberg, B. (2004) Barn och ungdomar som brottsoffer. I Magnus Lindgren, Karl-Åke Pettersson & Bo Häggglund, (red.): *Utsatta och sårbara brottsoffer*. Stockholm: Jure Förlag AB.

Hodgson, B. (2005) Angry or what? Experiences of being a crime victim. *British Journal of community justice*. Vol 3, 3 s. 61-74.

Kvale, S. (1997) *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.

Kyvsgaard, B. (2006) Crime victim surveys; Political relevance and methodological issues. *Forum on crime & society*. 5, 1, s.143-149.

Lag 1942:740 *Svensk författningssamling* 100410

Lag 1988:609 *Svensk författningssamling* 100422.

Lag 2001:453 *Svensk författningssamling* 100520.

Lindgren, M & Pettersson, K-Å & Hägglund, B. (2001) *Brottsoffer. Från teori till praktik*. Stockholm: Jure CLN AB.

Lindgren, M. (2004) *Brottsoffer i rättsprocessen, om ideala brottsoffer och goda myndigheter*. Stockholm: Jure Förlag AB.

Ljungwald, C & Svensson, K (2007). Crime victims and the social services: Social workers' viewpoint. *Journal of Scandinavian Studies in Criminology & Crime Prevention*. 8, 2, s138-156.

May, T. (2001) *Samhällsvetenskaplig forskning*. Lund: Studentlitteratur.

Nationalencyklopedin 2009 Sökord: Brottsoffer

<http://www.ne.se/ludwig.lub.lu.se/sok/brottsoffer?type=NE>
100414.

Nilsson, B. (2005) Brottsoffer. Offerskapets innebörder och villkor- viktimiteringsideologin effekter. I Bodil Axelsson & Johan Fornäs (red.): *Kulturstudier i Sverige. Nationell forskarkonferens 13-15 juni 2005, Norrköping, Sweden*. Institutionen för kultur och medier, Umeå Universitet.

<http://www.ep.liu.se/ecp/015/ecp05015b.pdf> 100414.

Närvänen, A-L. (1999) *När kvalitativa studier blir text*. Lund: Studentlitteratur.

Regeringens proposition *stöd till brottsoffer* (Prop. 2000/01:79)

http://www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=37&dok_id=GO0379
100410.

Socialstyrelsen (2005a) *Socialtjänstens stöd för unga brottsoffer*. Artikelnr: 2005- 131-10

http://www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=37&dok_id=GO0379 100416.

Socialstyrelsen (2005b) *Stödcentra för unga brottsoffer*. Artikelnr: 2005-131-8
http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/10190/2005-131-8_20051318.pdf 100416.

Sonander, A. (2008) *Att arbeta med barn om brottsoffer- en rättsociologisk studie*. Diss.
Lund : Lunds Universitet.

SOU 1998:40 *Brottsoffer. Vad har gjorts? Vad bör göras?* Betänkande av
Brottsofferutredningen.
http://www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=3281&dok_id=GMB340 100416.

SOU 1999:61 *Brottsförebyggande arbete i landets kommuner: slutrapport från Kommittén för
brottsförebyggande arbete*.
http://www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=3281&dok_id=GNB361 100519.

Svensson, K. (2006) *Socialt arbete med brottsoffer. Sympati, empati och organisering*.
Stockholm: Carlsson Bokförlag.

Landskrona Stad 2010 Sökord: Stödcentrum.
<http://www.landskrona.se/Invanare/Trygg--saker/Ung-trygg--saker/Stoedcentrum-foer-unga-brottsoffer.aspx> 100603

BILAGA 1

Hej!

Vi är två studenter som studerar termin 6 på Socialhögskolan i Helsingborg. Kursen vi läser nu är på 15 högskolepoäng och under denna termin ska vi arbeta med vår C- uppsats som ska examineras i början av sommaren.

Stefan Åberg, som ni säkert känner till är projektledare för stödcentrum för unga brottsoffer i Landskrona. Vi ska på uppdrag av honom utvärdera verksamheten. Vårt syfte med uppsatsen är att utvärdera och undersöka stödcentrums betydelse för andra verksamheter som de samarbetar med.

För att kunna genomföra undersökningen kommer vi att använda oss av en kvalitativ forskningsmetod och intervjua poliser, kuratorer och brottsoffersamordnare för att kunna få en uppfattning om Stödcentrum för unga brottsoffer har någon betydelse. Vår förhoppning är att få ta del av era upplevelser och erfarenheter i arbetet med unga brottsoffer.

Intervjuerna kommer att vara i cirka en timme och vi kommer att spela in intervjuerna på band för att kunna använda detta material i vår studie. Vi kommer inte skriva ut några namn utan använder oss istället av kodningar. En del citat kommer att finnas med, men utan utskrivet namn. Intervjuerna kan hållas på er arbetsplats, men har intervjupersonen annat önskemål kan detta givetvis tillgodoses. Det finns även möjlighet att vara på Socialhögskolan, Campus Helsingborg om så önskas. Om ni inte kan delta fysiskt finns även möjlighet till telefonintervju. Du har som intervjuperson rätt att när som helst under processen avbryta din medverkan utan något skäl.

När C- uppsatsen är färdigställd kan vi skicka den till er som är intresserade av att läsa den.

Handledare för vår uppsats: Carina Tigervall, universitetslektor och forskare på Lunds Universitet, e-mail: carina.tigervall@soch.lu.se

Vi uppskattar verkligen att ni vill vara med och dela med er av era erfarenheter. Det är tack vare er hjälp som studien är möjlig!

Med vänliga hälsningar

Martina Wikås

Anette Johansson

BILAGA 2

INTERVJUGUIDE

Intervjupersonen

- Hur lång tid har du arbetat här?
- Vilka är dina viktigaste arbetsuppgifter?
- Trivs du med dina arbetsuppgifter?
- Vad har du arbetat med innan?
- Har du någon erfarenhet av att jobba med brottsoffer?
- Hur definierar du ett brottsoffer?

Organisation (Teori)

- Finns det eventuella regler och processer som hindrar er från ytterligare samarbete med andra verksamheter, i sådana fall vad? (samverkan)
- Hur ser era normer och värderingar ut i verksamheten?
- Hur påverkar normer och värderingarna eventuellt er syn på den egna verksamheten och andras?

Samverkan

- *Information*
  - Hur fungerar kommunikationen mellan er verksamhet och stödcentrum?
  - På vilket sätt informerar er verksamhet andra om Stödcentrum?
  - Skulle er verksamhet kunna informera andra om Stödcentrum på något annat vis?
  - Hur tycker ni att Stefan Åberg ska sprida information om stödcentrum för att kunna nå fler ungdomar och verksamheter?
- *Samarbete*
  - Hur ser samarbetet ut kring ett ärende som har aktualiserats?
  - Hur upplever ni att samarbetet fungerar mellan er och stödcentrum?
  - Hur skulle du vilja att samarbetet såg ut, förväntningar inför framtiden?
  - Finner ni någon nackdel i samarbetet med stödcentrum? Resursmässigt?
  - Vilka tycker ni att Stödcentrum skulle samarbeta med mer i framtiden?

- *Delaktighet/Revir, hur positivt ni ser på samarbetet med andra verksamheter*
  - Hur ställer ni er till samarbete med andra verksamheter?
  - Hur ser ni på er delaktighet i förhållande till stödcentrum?
  - Upplever ni er mer eller mindre delaktiga/involverade/inblandade i deras verksamhet?
  - Finns det något ni skulle vilja förbättra när det gäller samarbetet med stödcentrum? (förbättringar i egna organisationen eller förbättringar hos stödcentrum)

Verksamheten

- *Utveckling*
  - Är det något ni anser att stödcentrum bör förändra eller utveckla? På vilket sätt?
  - Vad tycker ni om utvecklingen av stödcentrum?
  - Vad tycker ni om verksamhetens uppkomst, verksamhetens syfte (rent historiskt), etableras i fler städer?
- *Bilder av stödcentrum, kan eventuellt jämföra alla professioner.*
  - Hur ser er bild ut av stödcentrum, hur väl är ni insatta i verksamheten?
  - Hur tror ni stödcentrums arbete inverkar på staden?
- *Hjälp för den egna verksamheten*
  - Gör stödcentrum någon nytta för er verksamhet, i sådana fall på vilket sätt?
  - Finns det andra sätt som stödcentrum kan vara till nytta för er verksamhet, hur?
- *Stödcentrums inriktning*
  - Finns det något bra med stödcentrum?
  - Vad anser ni om stödcentrums arbetsinriktning?
  - Finns det fler områden de kunnat arbeta inom för att göra mer nytta i staden?

Brottsoffer

- *Förändring*
  - Tror ni att stödcentrum har någon betydelse och påverkan för brottsoffer? På vilket sätt?
  - Vad tror ni att stödcentrum kan förbättra för brottsoffren?

- *Bemötande*
  - Vad anser ni är ett bra bemötande när ni träffar er målgrupp?
  - Är det något speciellt som bör tänkas på när man bemöter brottsoffer?

- *Arenor*
  - Hur tycker ni att stödcentrum ska arbeta i framtiden?
  - Ska verksamheten utvecklas och bli större, nå fler arenor eller är det lagom som det är idag?

- *Målgrupp*
  - Hur anser ni att man ska nå ungdomar i behov av stöd?
  - Upplever ni att kriminaliteten minskat sedan stödcentrum startades och på vilket sätt?
  - Exempelvis kan det finnas återfall i brott eller vid hämnd? Mår brottsoffren bättre, sämre eller ingen skillnad? (Gör verksamheten någon skillnad)
  - Har ni några förslag på hur Stödcentrum skall lyckas att nå ännu fler unga brottsoffer, vittne och deras anhöriga? (framförallt de som inte har anmält brottshändelsen)